

ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи муқовимат ба савдои одамон ва
расонидани кумак ба қурбониёни савдои одамон

(ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563)

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2014, №7, қ. 1, мод. 393)

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 02.01.2019 с., № 1563)

Қонуни мазкур асосҳои ташкилӣ ва ҳуқуқии муқовимат ба савдои одамон, системаи чораҳо оид ба ҳифз, расонидани кумак ба қурбониёни савдои одамон ва тавонбахшии онҳоро муқаррар карда, муносибатҳои ҷамъиятиро дар самти муқовимат ба савдои одамон ва расонидани кумак ба қурбониёни савдои одамон танзим менамояд **(ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563)**.

БОБИ 1.

МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

– *айниятқунонии қурбониёни савдои одамон* – муқаррар кардан ва санчиши шахсияти қурбониёни эҳтимолии савдои одамон;

– *асорати қарзӣ* – ҳолат ё вазъияте, ки дар натиҷаи он қарздор барои кафолати қарз меҳнати шахсии худ ё меҳнати шахси ба вай вобастабударо ба гарав мегузорад, агар арзиши кори иҷрошаванда барои пардохти қарз ҳисоб карда нашавад ва ё агар давомнокии ин кор бо ягон мӯҳлат маҳдуд нагашта бошад ва ё агар хусусияти кор ва андозаи музди меҳнат муайян карда нашуда бошад;

– *вазъияти ноилоҷӣ* – вазъияти вобастагӣ, тобеият, ки бо маҷбуркунии мунтазами ғайриқонунии инсон ба содир намудани ягон ҳаракат ё беҳаракатӣ ба манфиати шахсони дигар, ба зисту зиндагонӣ дар ҷои муайян ё бо шахсони муайян, ба иҷрои корҳои муайян ё

расонидани хизматрасонии муайян барои шахси дигар бо подош ё ройгон алоқаманд буда, дар натиҷаи асорати қарзӣ ё урфу одатҳо ба вучуд омадааст, ки тибқи онҳо занро ба шахси дигар ҳамчун мерос, бо подош ё бо дигар тарз бе ҳуқуқи инкор кардан аз ҷониби ӯ медиҳанд ва ё кӯдак аз тарафи падару модар, дигар намояндаи қонунии ӯ ё шахси онҳоро ивазкунанда ба шахси дигар бо подош ё бидуни он бо мақсади истисмори кӯдак дода мешавад;

– **виктимизатсия** – зиёд гардидани хатари ҷалби қурбонии имконпазир ба самти савдои одамон ва истифодаи қурбонӣ ба сифати объекти истисмор дар натиҷаи ба вучуд омадан ё қасдан ба вучуд овардани ҳолатҳои объективӣ ва субъективие, ки ба ин мусоидат мекунад;

– **ревиктимизатсия** – зиёд гардидани хатари ҷалби такрории қурбонӣ ба самти савдои одамон ҳамчун объекти истисмор;

– **ғулумӣ** – ҳолат ё вазъияти шахсе, ки нисбат ба вай новобаста аз розигии ӯ баъзе ё тамоми салоҳияти ба ҳуқуқи моликият хосбуда татбиқ карда мешавад, аз ҷумла соҳибӣ, истифода ва ихтиёрдорӣ намудани инсон;

– **дигар аҳдҳои ғайриқонунӣ нисбат ба қурбонии савдои одамон** – супоридани инсон ба сифати предмети аҳди музднок ё бемузд ба шахси (шахсони) дигар, аз ҷумла ба сифати тӯхфа, ба ивази ягон сарватҳои моддӣ ва ё ба ихтиёрдорӣ ё истифодаи муваққатии музднок (кироя) ва ё ба сифати таъмини иҷрои *ухдадориҳо* аз рӯи аҳд (гарав) ё эквиваленти пардохти сарватҳои моддӣ додашуда, қорҳои иҷрошуда (хизматрасониҳо) ва ё бо тартиби ҷуброни зарари ба дигар тараф расонидашуда (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

– **истисмор** – истифодаи инсон ё меҳнати вай барои гирифтани фоидаи моддӣ ё дигар фоида аз ҷониби дигар шахсон ба воситаи қасдан ба вучуд овардан ва (ё) истифода бурдани ҳолати очизии инсон ва ё маҷбур кардани инсон барои ба манфиати шахси истисморкунанда ё дигар шахсон иҷро кардани қорҳо, хизматрасониҳо ё содир намудани дигар амалҳо, новобаста ба хусусияти музднокӣ ё ройгон будани онҳо, аз ҷумла машғул шудан бо фоҳишагӣ, хизматрасонии дигари дорои хусусияти шахвонӣ, машғул шудан ба гадоӣ, меҳнат ё хизматрасонии маҷбурӣ, ғулумӣ ё урфу одатҳои ба ғулумӣ монанд, вазъияти ноилочӣ, ғайриқонунӣ гирифтани узв ва (ё) бофтаҳои инсон, писархондии (духтархондии) ғайриқонунӣ бо мақсади тичорат, ҳамчунин ғайриқонунӣ истифода бурдани инсони дигар бо мақсадҳои репродуктивӣ ё дар таҳқиқоти биотиббӣ ва ё дар воҳидҳои мусаллаҳи ғайриқонунӣ ва (ё) низоъҳои мусаллаҳона ва ё дар дигар фаъолияти ҷиноятӣ ё зиддиҳуқуқӣ;

– **истисмори иқтисодӣ** – истисмори инсон ё меҳнати вай бо мақсади гирифтани фоидаи моддӣ ё дигар фоида аз ҷониби дигар шахсон ба воситаи гузоштани ӯ дар асорати қарзӣ, ҳолати ғулумӣ ё истифода бурдан барои меҳнати ғулумона, меҳнати маҷбурӣ ё ҳатмӣ ва ё дар ҳолати ба ғулумӣ монанд;

– **истисмори шахвонӣ** – гирифтани фоидаи моддӣ ё дигар фоида ба воситаи маҷбур кардани шахси дигар, аз ҷумла бо роҳи сӯиистифода аз ҳолати очизии ӯ ба расонидани хизмати дорои хусусияти шахвонӣ ё ба содир намудани дигар ҳаракатҳои дорои хусусияти шахвонӣ, аз ҷумла истифодаи ӯ барои машғул шудан ба фоҳишагӣ, иштирок дар чорабиниҳои намоиши дорои хусусияти шахвонӣ, тайёр кардани мавод ё предметҳои порнографӣ ва ё нигоҳ доштан дар ғулумии шахвонӣ;

– **иръоб (шантаж)** – маҷбуркунии қурбонии савдои одамон ба содир намудани ягон хел ҳаракатҳо ё рад кардани содир намудани онҳо зери таҳдиди паҳн кардани маълумоти бадномкунандаи қурбонӣ ё наздикони ӯ, ҳамчунин маълумоте, ки метавонанд ба ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии қурбонӣ ва ё ба манфиатҳои қонунии наздикони ӯ зарари ҷиддӣ расонанд;

– **кӯдак- қурбонии савдои одамон** – шахсе, ки то расидан ба синни ҳаждаҳ аз ҷиноятҳо дар самти савдои одамон зарар дидааст;

– **қурбонии савдои одамон** – шахси воқеии аз савдои одамон зарардида, аз ҷумла ба савдои одамон ҷалбшуда ё дар вазъияти ноилҷой нигоҳдошташаванда, новобаста аз вазъи муурофиавии ӯ, инчунин мавҷуд будан ё набудани розигии ӯ ба пешниҳод намудан, ҷалб кардан, интиқол, пинҳон кардан, супоридан, фурӯш, истисмор ва дигар ҳаракатҳои, ки ба савдои одамон вобастаанд;

– **қурбонии имконпазири савдои одамон** – шахсони ба оворагардӣ, гадоӣ машғулбуда, кӯдакони ятим ва кӯдаконе, ки бе парастории падару модар мондаанд, кӯдакони беназорат, шахсони мубталои машруботи алкоғолий, воситаҳои нашъаовар ва моддаҳои психотропӣ, инчунин дигар шахсоне, ки дар ҳолати аз ҷиҳати иҷтимоӣ хатарнок ё осебпазири барои нисбати онҳо содир гардидани ҷиноят ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон мусоидаткунанда қарор доранд;

– **маҷбуркунии инсон** – таъсиррасонии ҷисмонӣ ё рӯҳӣ ба дигар инсон бо мақсади водор намудани ӯ бар ҳилофи ё қатъи назар аз ирода ва розигиаш ба содир намудани ягон ҳаракатҳо ё рад кардани содир намудани онҳо ба ғайри шахси маҷбуркунанда ё дигар шахсон бо роҳи одамрабӣ ё бо роҳи зӯрӣ маҳдудкунии озодии шахси маҷбуршаванда, нисбат ба вай истифода бурдани зӯрварии ҷисмонӣ, шахвонӣ ё рӯҳӣ ва ё дигар таҳдидҳо, иръоб (шантаж) ва ё бо мақсадҳои зикргардида истифода бурдани моддаҳои захролуд, сахттаъсир ё дигар моддаҳои мадҳушкунанда, ҳамчунин ба воситаи қасдан фароҳам овардан ва (ё) истифода бурдани вазъияти ноилҷой ё ҳолати очизии шахси маҷбуршаванда;

– **меҳнати маҷбурӣ** – ҳама гуна кор ё хизматрасонӣ, ки аз ҷониби шахс, қатъи назар аз хоҳиш ва иродаи ӯ зери таъсиррасонии маҷбурӣ ва (ё) бо истифода аз ҳолати очизии ӯ иҷро мешавад, аз он ҷумла бо вайронкунии қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва меъёрҳои пардохти музди меҳнат, ҳифзи саломатӣ ва таъмини бехатарӣ, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст, амалӣ мешаванд;

– **муассисаи (маркази, паноҳгоҳи) махсус оид ба расонидани кумак ба қурбонии савдои одамон** – шахси ҳуқуқие, ки бо мақсади расонидани кумаки равонӣ, ҳуқуқӣ, тиббӣ ва (ё) дигар намуди кумак ба қурбонии савдои одамон, аз ҷумла ҷиҳати муваққатан таъмин ва ҷойгиркунии бо мақсади ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои қонунии онҳо, инчунин мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии онҳо мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил карда шудааст (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

– **муқовимат ба савдои одамон** – фаъолият оид ба огоҳонидан, ошкор намудан, пешгирӣ кардан, ба ҳадди ақал расонидани оқибатҳои савдои одамон ва расонидани кумак ба қурбонии он (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

– **мутобиқгардонии иҷтимоии қурбонии савдои одамон** – мувофиқгардонии фаъоли шахси аз савдои одамон зарардида ба қоидаҳо ва меъёрҳои рафтори дар ҷамъият қабулгардида, барқарор намудани раванди иҷтимоишавии аз таҷовуз вайроншуда,

бартараф намудани оқибатҳои зарари равонӣ ё маънавӣ, ки ба ӯ дар рафт ё дар натиҷаи истисмори ӯ ва ё нисбат ба ӯ содир шудани дигар ҷинойтҳо дар самти савдои одамон расонида шудааст;

– **расонидани кумак ба қурбониёни савдои одамон** – маҷмӯи чораҳои аз ҷониби давлат кафолатдодашудаи ҳифзи қурбониёни савдои одамон, мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии онҳо, аз ҷумла ба онҳо расонидани *кумаки* равонӣ, ҳуқуқӣ, иҷтимоӣ, тиббӣ ва дигар намудҳои *кумак* (ҚҚТ аз 02.01.2019 с., № 1563);

– **савдои кӯдакон** – ҳама гуна амал ё аҳде, ки ба воситаи онҳо кӯдак ғайриқонунӣ аз тарафи падару модар, дигар намояндаи қонунӣ ё дигар шахсе (гурӯҳи шахсоне), ки кӯдак доимӣ ё муваққатӣ дар парастории вай (онҳо) мебошад, ба дигар шахс (гурӯҳи шахсон) бар ивази подоши моддӣ ё дигар ҷуброн, бо мақсади истисмори ӯ ва ё ба даст овардани ғоидаи моддӣ ё дигар ғоида, инчунин бо мақсади фарзандхондӣ ғайриқонунии кӯдак, новобаста аз тарзҳои ҳангоми он истифодашаванда супорида мешавад;

– **савдои одамон** – хариду фурӯши одам ва ё нисбат ба ӯ анҷом додани дигар аҳдҳои ғайриқонунӣ, ҳамчунин новобаста аз розигии қурбонӣ бо мақсади истисмори ӯ ё бо дигар тарз гирифтани ғоидаи ғайриқонунӣ пешниҳод намудан, ҷалб кардан, интиқол, пинҳон кардан, супоридан ё гирифтани одам бо истифодаи маҷбуркунӣ, рабудан, фиреб, сӯиистифода намудани гунаҳгор аз вазъи хизмати худ, сӯиистифода аз боварӣ ё ҳолати очизии қурбонии савдои одамон ва ё ришвадиҳӣ ба шахсе, ки қурбонӣ таҳти вобастагии ӯ қарор дорад (ҚҚТ аз 02.01.2019 с., № 1563);

– **савдогари одамон** – шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки мустақилона ё бо гурӯҳи шахсон савдои одамонро амалӣ менамояд, инчунин фаъолияти мазкурро маблағгузорӣ менамояд ва ё аз ҳисоби он ғоидаи моддӣ ё дигар ғоида ба даст меорад, ҳамчунин шахси мансабдоре, ки бо амалҳои худ ба савдои одамон мусоидат менамояд ё ба он монеъ намешавад ё муқовимат намекунад, гарчанде вазифадор аст, ин корро мувофиқи ваколатҳои хизмати худ иҷро намояд;

– **содир намудани ҷинойт бо истифода аз вазъи хизмати худ** – содир кардани ҷинойтҳо дар самти савдои одамон ва ҷинойтҳои бо он алоқаманд аз ҷониби шахси мансабдор ё шахсе, ки ба зиммаи ӯ функцияҳои идоракунӣ, ваколатҳои ташкилию амрдиҳӣ ё маъмурию хоҷагидорӣ дар ташкилотҳои давлатӣ, тижоратӣ ва дигар ташкилотҳо воғузошта шудаанд, инчунин дигар қораманди мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳо, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқии онҳо, ки бо мақсадҳои зикргардида вазъи хизмати худ ва ё ваколатҳои хизмати ба онҳо додашударо истифода мебаранд;

– **тавонбахшии иҷтимоии қурбонии савдои одамон** – чорабинӣҳое, ки барои барқарор намудани робита ва функцияҳои иҷтимоии аздастдодаи шахси аз савдои одамон зарардида, инчунин дигар чорабинӣҳое, ки барои ба ҷамъият ва оила баргардонидани (реинтегратсия) қурбониёни савдои одамон равона шудаанд;

– **туризми шахвонии кӯдакон** – сафарҳои туристӣ, аз ҷумла ба хориҷи кишвар аз ҷониби шахсони ба балоғатрасида бо мақсади алоқаи ҷинсӣ кардан бо кӯдакон ё нисбат ба онҳо содир кардани дигар ҳаракатҳои дорой хусусияти шахвонӣ, инчунин бо мақсади истифодаи онҳо ба сифати нақшофарандагон барои истехсол намудани мавод ё предметҳои порнографӣ ё ба сифати иштирокчиёни чорабинӣҳои намоишии дорой хусусияти порнографӣ;

– *хариду фурӯши одам* – анҷом додани аҳди дутарафаи музднок, ки ба супоридани одам аз ҷониби шахси ӯро дар асоси қонунӣ ё ғайриқонунӣ таҳти вобастагиаш қарордода ба шахси (шахсони) дигар бар ивази подош равона шудааст;

– *ҳимояи давлатии ҷабрдидагон ва шоҳидон оид ба парвандаҳои марбут ба ҷиноятҳо дар самти савдои одамон (минбаъд - ҳимояи давлатӣ)* – аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ амалӣ намудани чораҳои амниятии пешбиниамудай қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба ҳифзи ҳаёт, саломатӣ ва (ё) молу мулки қурбониёни савдои одамон равона гардидаанд, инчунин чораҳои дастгирии иҷтимоии шахсони номбурда бо сабаби иштироки онҳо дар муҳофизати судии ҷиноятӣ;

– *ҳифзи қурбонии савдои одамон* – системаи чораҳои аз ҷониби давлат кафолатдодашуда, ки барои таъмини беҳатарӣ, ҳифзи ҳаёт, саломатӣ ва озодӣ, риояи дигар ҳуқуқи манфиатҳои қонунии шахси аз ҷиноятҳо дар самти савдои одамон зарардида равона шудаанд;

– *ҳолати (вазъияти) ба зуломӣ монанд* – вазъ ё ҳолати шахси дар вазъияти ноилҷӯӣ, аз ҷумла дар асорати қарзӣ қарордошта;

– *ҳолати очизии қурбонии савдои одамон* – вазъияти аз ҷиҳати ҷисмонӣ, равонӣ, иҷтимоӣ ё иқтисодӣ ҳифзнашуда будани инсон, ки бинобар ба вуҷуд омадан ё қасдан аз ҷониби шахси гунаҳгор ба вуҷуд овардани шароити вазнини зиндагӣ ба миён омадааст ва ё вазъияти вобастагии моддӣ ва дигар вобастагии инсон, аз ҷумла вобаста ба синни кӯдакӣ ё пиронсолӣ, ҳомиладорӣ, бемории рӯҳӣ ё ҷисмонӣ ва ё норасоии ҷисмонии инсон, ки ӯро барои додани розигӣ ба маҷбуркунӣ ва (ё) истисмори ӯ водор кардаанд;

– *ҷалб кардан* – ҷустуҷӯӣ, интиҳоб ва киро кардани шахсон бо роҳи ҳавасмандкунии моддӣ барои ба манфиати кироқунанда ё дигар шахсон иҷро намудани ягон кор, хизматрасонӣ ва ё анҷом додани дигар фаъолият, ҳамчунин фаъолияти зиддиҳуқуқӣ, аз ҷумла дар ҳудуди давлати хориҷӣ.

Моддаи 2. Мақсад ва вазифаҳои Қонуни мазкур

1. Қонуни мазкур ба таъсис додан ва баланд бардоштани самаранокии системаи муқовимат ба савдои одамон тавассути муайян кардани асосҳои ҳуқуқӣ ва ташкилии сиёсати давлатӣ ва ҳамкориҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти мазкур, муқаррар намудани принципҳои умумии ҷавобгарии ҳуқуқии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои ҳуқуқвайронкунӣ дар самти савдои одамон, муқаррар кардани мақоми ҳуқуқии қурбониёни савдои одамон, кафолатҳои ҳуқуқӣ, принципҳо ва шаклҳои ҳимояю дастгирии онҳо, батанзимдарории қонунии ваколатҳои субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон, асосҳои ташкилию ҳуқуқии ҳамкориҳои байни онҳо, инчунин бо иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ равона шудааст.
2. Вазифаҳои Қонуни мазкур аз инҳо иборатанд:

- фароҳам овардани маҷмӯи кафолатҳои ташкилию ҳуқуқӣ ва муҳофизавии самаранокии ҳифзи шахсият, ҷамъият ва давлат аз ҳама шаклҳои савдои одамон ва ҷиноятҳои бо он алоқаманд;

- танзими ҳуқуқии асосҳои системаи умумидавлатии маҷмӯии муқовимат ба савдои одамон, ки чораҳои ба огоҳонидан, ошкор намудан ва пешгирӣ кардани ҷиноятҳо дар самти савдои одамон, баргарафсозии оқибатҳои ногувори онҳо, ошкор намудан ва ба ҷавобгарии ҳуқуқӣ кашидани шахсоне, ки дар савдои одамон гунаҳгоранд, инчунин ошкор намудан ва айнияткунонии қурбониёни савдои одамон, расонидани *кумак* ба онҳо ва таъмини амнияти қурбониёни савдои одамон равонгардидаро дар бар мегирад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- фароҳам овардани асосҳои ташкилию ҳуқуқии таъмини фаъолияти самараноки мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар самти муқовимат ба савдои одамон ва дигар субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон;

- ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳои давлатӣ, инчунин ташкилотҳои ғайридавлатӣ, байналмилалӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, дигар ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ, воситаҳои ахбори омма ва шаҳрвандон дар самти муқовимат ба савдои одамон ва расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- ташаккули асосҳои ташкилию ҳуқуқии ҳамкориҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба савдои одамон, расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон ва иҷро намудани *ухдадориҳои* байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- таъмини қурбониёни савдои одамон бо маҷмӯи маъмулии ҳадди ақали хизматрасонии иҷтимоӣ, аз ҷумла чораҳои вобаста ба расонидани *кумак*и равонӣ, ҳуқуқӣ, иҷтимоӣ, тиббӣ ва дигар намудҳои *кумак* (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- барқарор намудан ва ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои қонунии қурбониёни савдои одамон бо ҷудо кардани гурӯҳҳои нисбатан осебпазири онҳо;

- мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии пурраи иҷтимоии қурбониёни савдои одамон, ворид намудани онҳо ба муҳити мӯътадили иҷтимоӣ;

- ба қурбониёни савдои одамон пурра ҷуброн намудани зарари маънавӣ ва моддӣ ба онҳо расонидашуда;

- аз ҷониби давлат андешидани маҷмӯи чораҳои дорои хусусияти иҷтимоию иқтисодӣ, ҳуқуқӣ, таълимию маърифатӣ, иттилоотӣ ва чораҳои дигар чиҳати расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон, аз ҷумла чораҳое, ки барои баргараф намудани сабабу шароитҳои ба виктимизатсия ва ревиктимизатсияи онҳо мусоидаткунанда равона шудаанд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

Моддаи 3. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муқовимат ба савдои одамон ва

расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон

(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563)

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муқовимат ба савдои одамон ва расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

Моддаи 4. Сиёсати давлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон ва расонидани *кумак* ба

қурбониёни савдои одамон

(ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563)

1. Сиёсати давлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон бо назардошти вазъияти дохилӣ ва берунӣ муқовимат ба савдои одамон, ҳолати воқеӣ, тамоюл ва пешгӯии афзоиши ин намуди қинояткорӣ, инчунин ҳолати расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон дар асоси қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон, ки ба мубориза бар зидди қинояткорӣ муташаккилонаи трансмиллӣ, савдои одамон ва расонидани *кумак* ба қурбониёни қиноятҳои зикргардида равона шудаанд, ташаккул меёбад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
2. Давлат бо мақсади таъмини ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии қурбониёни савдои одамон, хусусан занҳо ва кӯдакон чораҳои зарурӣ андешида, ба расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон ва таъмини беҳатарии онҳо, аз ҷумла тавассути таҳияи барномаҳои давлатии мақсаднок дар ин самт ва муттаҳид намудани фаъолияти субъектҳои системаи давлатии муқовимат ба савдои одамон ва ҷомеаи шахрвандӣ диққати махсус медиҳад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
3. Сиёсати давлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон ба принципҳои зерин асос меёбад:

- таъмини аввалиндараҷаи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии қурбониёни савдои одамон, кафолати давлатии амнияти онҳо, ҳифзи ҳаёт, саломатӣ ва шаъну шарафи онҳо, ҳуқуқ ба махфияташон нигоҳ доштани маълумот дар бораи шахсияти онҳо;

- муносибати системавӣ ба ташкили муқовимат ба савдои одамон, аз ҷумла огоҳонидан, ошкор намудан ва пешгирӣ кардани қиноятҳо дар самти савдои одамон, бартарафкунии оқибатҳои онҳо, ҳифзу дастгирии қурбониёни савдои одамон, инчунин ба ҷавобгарӣ кашидани шахсоне, ки дар савдои одамон гунаҳгоранд ва пешгирии ретсидиви ҷунин қиноятҳо;

- афзалияти пешгирии савдои одамон ва қиноятҳои бо он алоқаманд, аз ҷумла тадбирҳои, ки барои паст намудани талабот ба истисмори шахсонӣ, иқтисодӣ ва дигар намудҳои истисмори инсон, пешгирии виктимизатсияи қурбониёни савдои одамон ва қиноятҳои ба он алоқаманд равона карда шудаанд;

- татбиқи маҷмӯи чораҳои дорои хусусияти сиёсӣ, иҷтимоию иқтисодӣ, иттилоотӣ, таълимӣ, ҳуқуқӣ, муҳофизатӣ, оперативӣ - ҷустуҷӯӣ ва дигар хусусият ҳангоми ташкили муқовимат ба савдои одамон;
  - ногузирӣ ҷавобгарии шахсоне, ки дар савдои одамон гунаҳгоранд;
  - ба ҳадди ақал расонидани даромадҳо аз фаъолияти ҷиноятӣ дар самти савдои одамон, тавассути татбиқ намудани ҷазоҳои ҷиноятӣ, пеш аз ҳама мусодираи молу мулк;
  - шарикӣ иҷтимоӣ ва ҳамкориҳои давлат бо ташкилотҳои байналмилалӣ, ғайридавлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, воситаҳои ахбори омма ва шаҳрвандон ҳангоми ташкили муқовимат ба савдои одамон ва расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
  - ҳимояи давлатии кафолатдошуда, барқарор кардани ҳуқуқҳои қурбониёни савдои одамон, ҷуброни зарари ба онҳо расонидашуда, таъмини амнияти онҳо, новобаста аз рафтори онҳо то содир гардидани ҷиноят, ҳамчунин омодагии онҳо барои ҳамкорӣ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ҳангоми тафтишот ва баррасии судии ҷиноятҳои нисбати онҳо содиршуда;
  - афзалияти ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии кӯдакон-қурбониёни савдои одамон, аз ҷониби давлат таъмин намудани ҳифзи махсуси онҳо ва аз тарафи тамоми субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон ба онҳо расонидани *кумаки* ҳамаҷониба (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
  - муносибати фардӣ дар муайян кардани ҳаҷми хизматрасонӣ оид ба мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии қурбониёни савдои одамон вобаста ба розигии онҳо барои ҳамкорӣ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ;
  - ба ҷавобгарӣ нақшидани шахсони аз савдои одамон зарардида барои кирдори зиддихуқуқие, ки ба ҷалби онҳо ба савдои одамон ба сифати қурбонӣ алоқаманд мебошад;
  - роҳ надодан ба таъбири қурбониёни савдои одамон, муносибати одилона ва инсондӯстона нисбат ба онҳо;
  - таъмини дастрасии озод ва ройғони қурбониёни савдои одамон ба адолати судӣ;
  - махфията будани иттилоот дар бораи қурбониёни савдои одамон ва наздикони онҳо.
4. Давлат бо мақсади амалӣ гардонидани принципҳои сиёсати давлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон инҳоро таъмин менамояд:

- мутобиқати қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба меъёрҳои санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст;
- дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос намудани хусусият ва дараҷаи барои ҷамъият хавфнокӣ, ҳолати воқеӣ, тамоюл ва пешгӯии афзоиши ҷинояткорӣ дар самти савдои одамон, шакл ва намудҳои он;

- ҳамоҳангсозии фаъолият дар самти муқовимат ба савдои одамон бо самтҳои омехтаи фаъолияти давлат дар соҳаи сиёсати иҷтимоӣ, иқтисодӣ, муҳоҷират, иттилоотӣ, таълимӣ ва иҷозатномадиҳӣ;

- таҳия ва татбиқи барномаҳои миллӣ оид ба огоҳонидан ва пешгирии намудани савдои одамон, оид ба тавонбахшии иҷтимоии қурбониёни он, расонидани *кумак* ва дастгирии ҳамаҷонибаи давлатӣ ба онҳо (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- амалӣ намудани назорати давлатӣ ба риояи қонунгузорию Қумхурии Тоҷикистон ва аз ҷониби Қумхурии Тоҷикистон иҷро намудани *ухдадорихои* байналмилалӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- тақмили механизмҳои ҳамкорию мутақобилаи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи сарҳад, муҳоҷират, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, маориф ва илм, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва дигар ташкилотҳо барои қабул намудани тадбирҳои мувофиқашудаи муқовимат ба савдои одамон, хусусан қонун ва қўдақон;

- ҳамоҳангсозии амалҳои мақомоти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳои давлатӣ, ташкилотҳои ғайридавлатӣ, байналмилалӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, дигар ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ, табақаҳои васеи аҳоли оид ба огоҳонидан ва пешгирии савдои одамон.

5. Сиёсати давлатӣ дар самти ҳифзи ҷабрдидагон ва шохидон оид ба парвандаҳои ҷиноятӣ марбут ба ҷиноятҳо дар самти савдои одамон таҳти назорати прокурорӣ дар асоси принципҳои қонуният, эҳтироми ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд, масъулияти мақомоте, ки ҳифзи давлатии шахсони мазкурро тибқи қонунгузорию Қумхурии Тоҷикистон таъмин менамоянд, амалӣ мешавад.

БОБИ 2.

АСОСҲОИ ТАШКИЛИИ МУҚОВИМАТ БА САВДОИ ОДАМОН ВА
РАСОНИДАНИ ҚЎМАК БА ҚУРБОНИЁНИ САВДОИ ОДАМОН

Моддаи 5. Системаи муқовимат ба савдои одамон ва расонидани *кумак* ба қурбониёни

савдои одамон

(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563)

1. Системаи муқовимат ба савдои одамон ва расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон фаъолияти мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳои давлатӣ, инчунин ташкилотҳои ғайридавлатӣ, байналмилалӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, дигар ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ, воситаҳои ахбори омма ва шаҳрвандон оид ба огоҳонидан, ошкор намудан ва пешгирии қардани

чиноятҳо дар самти савдои одамон, бартарафсозии оқибатҳои иҷтимоии онҳо, оид ба расонидани *қумак* ба қурбониёни савдои одамонро дар бар мегирад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

2. Давлат самаранокии муқовимат ба савдои одамонро бо роҳи татбиқи чораҳои маҷмӯӣ оид ба такмили қори мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ки дар самти муқовимат ба савдои одамон ваколатдор мебошанд, баланд бардоштани салоҳиятнокии ва ихтисоснокии кормандони онҳо, таъмини огоҳонидан, ошкор намудан, пешгирӣ кардан ва тафтиши ҳамаи ҳолатҳои савдои одамон, муқаррар ва бартараф намудани сабаб ва шароитҳои ба онҳо мусоидаткунанда, ошкоркунии шахсони дар содиркунии чиноятҳои зикргардида гунаҳгор, ногузирии ба ҷавобгарию муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон кашидани онҳо ва расонидани *қумак* ба қурбониёни савдои одамонро кафолат медиҳад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

Моддаи 6. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба савдои

одамон

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- сиёсати давлатиро дар самти муқовимат бо савдои одамон амалӣ менамояд;
- таҳия, банақшагирӣ, маблағгузорию ва амалӣ намудани чораҳои маҷмӯиро оид ба татбиқи сиёсати давлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон таъмин мекунад;
- санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки ташкил ва тартиби амалӣ намудани фаъолият оид ба муқовимат ба савдои одамонро танзим менамоянд, қабул мекунад;
- иҷрои санадҳои қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистонро дар самти муқовимат ба савдои одамон таъмин мекунад;
- Низомномаи Комиссияи байниидоравии муқовимат ба савдои одамонро тасдиқ менамояд;
- нақшаи миллии муқовимат ба савдои одамонро тасдиқ менамояд ва татбиқи онро таъмин мекунад;
- барномаҳои мақсадноки давлатиро, ки барои муқовимат ба савдои одамон равона шудаанд, тасдиқ мекунад;
- оид ба таъмини фаъолияти субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон тадбирҳо меандешад;
- барои таъмини фаъолияти ташкилию ҳуқуқӣ, молиявӣ ва моддию техникаи субъектҳои системаи давлатии муқовимат ба савдои одамон дар самти расонидани *қумак* ба қурбониёни савдои одамон чораҳо меандешад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- фонди расонидани кумак ба қурбониёни савдои одамонро таъсис дода, тартиби ташкил ва фаъолияти онро муайян мекунад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- номгӯи ҷиноятҳои бо савдои одамон алоқамандро муайян мекунад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- номгӯи мансабҳоро, ки бо фаъолияти омӯзгорӣ, пешбурди вазифаҳои тарбиявӣ нисбати кӯдакон алоқаманд мебошанд, инчунин касбҳои бо қори доимӣ бо кӯдакон вобастабударо, ки ишғоли онҳо аз ҷониби шахсони қаблан ҷиноятҳои ба муқобили озодии ҷинсӣ ва дахлнопазирии ҷинсиро содирнамуда манъ аст, тасдиқ менамояд;

- дигар ваколатҳоро, ки қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ кардааст, амалӣ менамояд.

Моддаи 7. Субъектҳои давлатие, ки бевосита муқовимат ба савдои одамонро амалӣ

менамоянд

1. Субъектҳои давлатие, ки бевосита муқовимат ба савдои одамонро амалӣ менамоянд, инҳо мебошанд:

- Прокурори генералии Қумҳурии Тоҷикистон ва прокурорҳои тобеи он;
- Вазорати қорҳои дохилии Қумҳурии Тоҷикистон;
- Қумитаи давлатии амнияти миллии Қумҳурии Тоҷикистон;
- Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Қумҳурии Тоҷикистон;
- Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон.

2. Субъектҳои давлатие, ки бевосита муқовимат ба савдои одамонро амалӣ менамоянд, дар доираи ваколатҳои худ дар таҳия ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон, таҳия ва қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар самти мазкур, таҳия ва амалӣ намудани барномаҳои мақсадноки давлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон иштирок менамоянд.

3. Прокурори генералии Қумҳурии Тоҷикистон ва прокурорҳои тобеи он:

- назорати риояи дақиқ ва иҷрои яхелаи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистонро дар бораи муқовимат ба савдои одамон амалӣ намуда, дар доираи ваколатҳои худ оид ба пешгирии савдои одамон тадбирҳо меандешанд;
- фаъолияти мақомоти давлатии амаликунандаи муқовимат ба савдои одамонро ҳамоханг месозанд;
- ҳангоми ошкор намудани ҳолатҳои вайронкунии қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба савдои одамон ҷиҳати бартарафсозии ҷунин ҳолатҳо тадбирҳо меандешанд;

- хангоми аз мақомоти давлатии амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон, ташкилотҳо ва шахрвандон гирифтани маълумот дар бораи мавҷудияти ҳолатҳои ба савдои одамон вобаста, оид ба бартараф намудани чунин ҳуқуқвайронкуниҳо амр мебароранд, ки иҷрои он аз ҷониби мақомоти дахлдори давлатӣ, ташкилотҳо, шахсони мансабдор ва шахрвандон ҳатмӣ мебошад ё бо тартиби муқарраркардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба суд аризаро дар бораи дахл доштани ташкилотҳо ба савдои одамон, манъ кардани фаъолияти онҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва барҳам додани чунин ташкилотҳо, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудаанд ё дар бораи қатъи фаъолияти намоёндагии чунин ташкилотҳои хориҷӣ ё байналмилалӣ, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон воқеъ гардидаанд, пешниҳод менамоянд. Аз лаҳзаи пешниҳоди ариза ба суд фаъолияти ташкилоти ба савдои одамон дахлдор боздошташуда ҳисобида мешавад;

- таъқиби ҷиноятии шахсонеро, ки савдои одамон ё ҷиноятҳои ба он алоқамандро содир намудаанд, амалӣ мекунанд;

- дигар ваколатҳоро мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд.

4. Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи салоҳияти худ:

- дар асоси иттилооти аз субъектҳои давлатии амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон пешниҳодгардида, маҳзани ягонаи маълумот дар бораи савдои одамонро таъсис медиҳад;

- воҳидҳои махсусгардонидашуда оид ба муқовимат ба савдои одамон (минбаъд- воҳидҳои махсусгардонидашуда)-ро таъсис медиҳад;

- огоҳонидан, ошкор кардан ва пешгирӣ намудани савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқамандро амалӣ менамояд;

- бо мақсади ошкор кардан ва бартарафсозии сабаб ва шароитҳои ба савдои одамон мусоидаткунанда чораҳои пешгирикунанда меандешад;

- дар асоси ариза Ҳимояи қурбониёни савдои одамонро дар давраи муҳофизатӣ ҷиноятӣ таъмин менамояд ва ба онҳо тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дигар *қумакро* мерасонад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- барои ҳифзи ҳаёт, саломатӣ ва молу мулки шахрвандоне, ки ба онҳо вобаста ба расонидани ёрӣ ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар пешгирӣ ва ошкор намудани ҷиноятҳо дар самти савдои одамон хатар таҳдид мекунад, тадбирҳо меандешад;

- фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ, фаъолият оид ба таъқиби ҷиноятӣ, ҳамкориҳои байналмилалӣ, айниятқунонии қурбониёни савдои одамон, таҳлили иттилоот, инчунин таъсиси марказҳо оид ба огоҳонидан ва пешгирӣ намудани савдои одамонро амалӣ менамояд;

- дигар ваколатҳоро тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

5. Қумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи салоҳияти худ:

- огоҳонидан, ошкор кардан ва пешгирӣ намудани савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқамандро амалӣ менамояд, чораҳои пешгирикунандаро оид ба ошкор ва бартарафсозии

сабаб ва шароитҳои ба савдои одамон ва содир намудани ҷиноятҳои ба он алоқаманд мусоидаткунанда меандешад;

- муқовимат ба савдои одамонро ба воситаи ошкор намудани алоқаҳои ташкилотҳои байналмилалӣ террористӣ ва гурӯҳҳои муташаккили ҷиноятӣ бо савдогарони одамон, огоҳонидан, ошкор кардан ва пешгирӣ намудани кӯшишҳои савдогарони одамон ҷиҳати гузаштан аз Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин ҷойивазкунии ғайриқонунии қурбониёни савдои одамонро тавассути Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд;

- таъқиби ҷиноятии шахсонро, ки савдои одамон ва дигар ҷиноятҳои ба он алоқамандро содир намудаанд, амалӣ менамояд;

- дигар ваколатҳоро тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

6. Агенсии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлили маҷмӯӣ ва арзёбии ҳолати мубориза бо ҷиноятҳои вобаста ба муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ, прекурсорҳои онҳо ва алоқамандии чунин ҷиноятҳоро бо савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд мегузаронад. Дар ҳолати ошкор кардани ҷиноятҳои ба савдои одамон алоқаманд, муайян кардани фаъолияти гурӯҳҳои ҷинояткори нашъачаллобӣ, ки ба савдои одамон алоқаманданд ва дорои хусусияти байниминтақавӣ ва байналмилалӣ мебошанд, инчунин шахсоне, ки ба чунин ҷиноятҳо дахл доранд ва қурбонии имконпазири савдои одамон эътироф шудаанд, дар якҷоягӣ бо дигар субъектҳои муқовимат, ки дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинӣ шудаанд, барои гузаронидани фаъолияти минбаъдаи ошкор кардан, пешгирӣ намудан, қатъ кардан ва кушодани ҷиноятҳои ба савдои одамон алоқаманд, ҳамкорӣ менамояд.
7. Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолиятро оид ба ошкор кардан ва пешгирӣ намудани кӯшишҳои аз ҷониби савдогарони одамон гузаштани сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин пешгирии рафтуомади ғайриқонунии қурбониёни савдои одамонро тавассути сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳад.
8. Субъектҳои давлатии бевосита амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон дар доираи салоҳияти худ дар самти расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон ваколатҳои зеринро амалӣ менамоянд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**):

- пешгирии виктимизатсияи қурбониёни савдои одамон;

- амалӣ намудани чорабиниҳое, ки барои ошкор намудан ва айнияткунони қурбониёни савдои одамон равона шудаанд;

- амалӣ гардонидани ҳамкорӣ бо дигар субъектҳои системаи давлатӣ ва ғайридавлатии муқовимат ба савдои одамон оид ба масъалаҳои расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

Моддаи 8. Субъектҳои дигари давлатии амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон

1. Субъектҳои дигари давлатии амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон инҳо мебошанд:

- Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- *Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563);*
- *Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563);*
- *Кумитаи рушди сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563);*
- мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот;
- ташкилотҳои давлатӣ.

2. Субъектҳои дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда дар таҳия ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон, ошкор намудани ҳолатҳои савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд иштирок намуда, оид ба баргарафсозии сабаб ва шароитҳои мусоидаткунандаи савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд, ҳимоя ва расонидани *кумаки* иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ, тиббӣ ва равонӣ чораҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ, иттилоотӣ, таълимӣ, ислоҳнамоӣ, тавонбахшӣ ва дигар чораҳоро, ки барои мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии қурбониёни савдои одамон, инчунин пешгирии виктимизатсияи онҳо равона шудаанд, меандешанд ва дар доираи салоҳияти худ ба субъектҳои давлатии бевосита амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон мусоидат менамоянд **(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563)**.

3. Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- кори мақомоти давлатиро оид ба ташвику тарғиб чихати баланд бардоштани фарҳанги ҳуқуқӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон ташкил ва ҳамоҳанг месозад, ҳолати ташвику тарғиби ҳуқуқӣ ва донишҳои ҳуқуқии аҳолиро дар ин самт таҳлил менамояд;
- риояи қонуниятро ҳангоми бақайдгирии иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ки ғайриқонунон ба муқовимат ба савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд равона шудааст, таъмин менамояд ва ғайриқонунонии чунин иттиҳодияҳои ҷамъиятиро месанҷад;

-барномаҳои давлатиро оид ба расонидани *кумаки* махсусгардонидашуда ба шахсоне, ки аз иллати шахвонӣ азият мекашанд, аз ҷумла барои содир намудани ҷинойтҳо дар самти савдои одамон маҳкум шудаанд, таҳия карда, татбиқи онро ташкил менамояд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

4. Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- барномаҳои таълимиро оид ба масъалаҳои ошкор кардани савдои одамон ва тарзҳои муқовимат ба он, ки барои табақаҳои гуногуни аҳоли ва омӯзиш дар муассисаҳои таълимӣ таъин гардидаанд, таҳия ва тасдиқ менамояд;

-воситаҳои барномавӣ ва техникаи маҳдудияти дастрасии кӯдаконро ба маълумоти паҳнгардидаи Интернет, ки ба саломатӣ, инкишофи маънавӣ ва рӯҳии онҳо метавонанд зарар расонанд, таҳия менамояд;

- барномаҳои таълимии ба гурӯҳҳои гуногуни иҷтимоӣ нигаронидашуда, барои пешгирии виктимизатсияи аҳоли ва қурбониёни имконпазири савдои одамон равонагардида, аз ҷумла барои таълим дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, таҳсилоти ибтидоӣ, миёна, олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ таъингардидаро таҳия, тасдиқ ва татбиқи онҳоро таъмин мекунад.

5. Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- барномаҳои ба қурбониёни савдои одамон расонидани *кумаки* тиббӣ ва равонӣ, инчунин бо доруворӣ таъмин кардани муассисаҳои махсусро таҳия карда, иҷрои онҳоро таъмин менамояд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- тавассути шӯъбаҳои ҳифзи иҷтимоии аҳоли ба қурбониёни савдои одамон додани иттилоот ва машваратро таъмин менамояд, ба онҳо имкониятҳоеро, ки дар қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон барои шахсони аз ҷиҳати иҷтимоӣ ҳифзшаванда пешбинӣ шудааст, пешниҳод мекунад;

- барномаҳои давлатиро оид ба расонидани *кумаки* махсусгардонидашуда ба шахсоне, ки аз иллати шахвонӣ азият мекашанд, аз ҷумла ба шахсоне, ки барои содир намудани ҷинойтҳо дар самти савдои одамон маҳкум шудаанд, таҳия карда, татбиқи онҳоро ташкил менамояд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

6. Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- маълумотро дар бораи кӯдакон – шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба таври доимӣ берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунанд, шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд ба фарзандхондӣ қабул шудаанд, ҷамъ оварда, шароитҳои зисти онҳоро меомӯзад ва ҳар нимсола дар ин бора ба Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон иттилоъ медиҳад;

- дар ҳамкорӣ бо ташкилотҳои ба тавонбахшии қурбониёни савдои одамон *кумакрасон* фаъолиятро оид ба ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки қурбонии савдои одамон гаштаанд ва берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд, амалӣ менамояд ва барои ба Тоҷикистон баргардонидани онҳо мусоидат мекунад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- ба мақомоти давлатии кишварҳои истиқомати шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муқовимат ба савдои одамон маълумот пешниҳод менамояд, доир ба чораҳои муқовимат ба савдои одамон, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешаванд, аз ҷумла дар бораи ҳуқуқҳои қурбониёни савдои одамон иттилоот паҳн менамояд;

- барасмиятдарорӣ ва додани ҳуҷҷатҳои бозгаштро ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қурбониёни савдои одамон - шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, шахсони бешаҳрванди ба таври доимӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматдошта, шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд, ки ба онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мақоми гуреза ё паноҳгоҳи сиёсӣ дода шудааст, ғавран таъмин менамояд.

7. Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- фаъолиятро оид ба иттилоотонии аҳоли дар бораи вазъи бозори меҳнат, тайёрии касбӣ, ҳавасмандгардонӣ оид ба бокортаъминкунӣ ба воситаи хизматрасонии иттилоотию машваратӣ дар бораи касб, хизматрасонӣ оид ба интихоби касб ва таълим, инчунин машварат ва қумак оид ба оғози фаъолияти соҳибқориро амалӣ менамояд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон назорат ва санҷиши фаъолияти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро дар соҳаи муҳоҷирати меҳнатӣ, ташкил ва ба роҳ мондани чунин фаъолиятро бо мақсади пешгирии муҳоҷирати ғайриқонунии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба давлатҳои хориҷӣ дар якҷоягӣ бо мақомоти дахлдори давлатӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, инчунин ташкил ва гузаронидани чораҳои иттилоотию пешгирикунандаро, ки ба муқовимат ба савдои одамон мусоидат мекунанд, амалӣ менамояд;

- дар доираи ваколатҳои худ ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии қурбониёни савдои одамон, аз ҷумла шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки қурбонии савдои одамон гаштаанд ва берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд, таъмин менамояд.

8. Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар якҷоягӣ бо дигар субъектҳои дахлдори амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон барномаҳои иҷтимоию иқтисодиро, ки барои бартараф намудани сабаб ва шароитҳои хусусияти иқтисодидоштаи ба муҳоҷирати ғайриқонунӣ, аз ҷумла савдои одамон мусоидаткунанда равона шудаанд, таҳия ва амалӣ менамояд.

9. Қумитаи қор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- дар якҷоягӣ бо дигар субъектҳои дахлдори амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон иҷрои барномаҳои давлатиро вобаста ба муқовимат ба савдои одамон ва ҷалб нагаштани занон ба сифати қурбонии имконпазири савдои одамон амалӣ менамояд;

- чораҳои вобаста ба огоҳонидан, маълумотдиҳӣ, маърифатнокӣ, машваратдиҳӣ, бозравонӣ ва дастгирии иҷтимоии қурбониёнро дар самти савдои одамон дар байни занон амалӣ мегардонад.

10. Қумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**):

- дар мувофиқа бо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон барномаҳои таълимии диниро дар самти муқовимат ба савдои одамон таҳия менамояд;

- чораҳои вобаста ба огоҳонидан, маълумотдиҳӣ, маърифатнокӣ ва машваратдиҳиро дар самти савдои одамон дар байни аҳолии амалӣ мегардонад.

11. *Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколатҳои худ якҷоя бо субъектҳои дигари дахлдори амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон чораҳои вобаста ба огоҳонидан, маълумотдиҳӣ, маърифатнокӣ, машваратдиҳӣ, шугл, фароғат ва вақтхушӣ, инчунин бозравонӣ ва дастгирии иҷтимоии қурбониёни савдои одамонро дар байни ҷавонон амалӣ мегардонад (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563).*
12. *Кумитаи рушди сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколатҳои худ якҷоя бо субъектҳои дигари дахлдори амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон назорати фаъолияти танзимгарони сайёҳӣ ва агентҳои сайёҳӣ, инчунин тиҷорати моделӣ, шугл ва намудҳои дигари фаъолият, ки метавонанд барои ҷалби қурбониёни имконпазири савдои одамон истифода шаванд, амалӣ менамояд (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563).*
13. Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар доираи ваколатҳои худ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар доираи ваколатҳои алоҳидаи давлатии аз ҷониби мақомоти ҳокимияти давлатӣ ба онҳо воғузуршаванда дар амалигардонии муқовимат ба савдои одамон иштирок менамоянд (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563).
14. Ташкилотҳои давлатӣ дар доираи ваколатҳои худ амалисозии дар фаъолият оид ба муқовимат ба савдои одамон ва расонидани кумак ба қурбонии савдои одамон иштирок мекунанд (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563).
15. Ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва шаҳрвандон ҳуқуқ доранд дар расонидани кумак ба қурбониёни савдои одамон бо тартиби пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон иштирок намоянд (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563).

Моддаи 9. Фаъолияти иттиҳодияҳои чамъиятӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон

1. Бо мақсади пешгирӣ кардани савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд, ҳимоя ва расонидани кумак ба қурбониёни савдои одамон, иттиҳодияҳои чамъиятӣ, ки фаъолиятро дар ин самт амалӣ менамоянд, ҳуқуқ доранд (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563):

- бо мақомот ва ташкилотҳои давлатии амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон, ки дар моддаҳои 7 ва 8 Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд ва ҳамчунин бо ташкилотҳои байналмилалӣ ва хоричӣ ҳамкорӣ кунанд;

- маърақаҳои иттилоотиро оид ба масъалаҳои муқовимат ба савдои одамон, аз ҷумла оид ба масъалаҳои хатарҳое, ки қурбониёни савдои одамон гирифта шуда метавонанд, ташкил намоянд;

- муассисаҳои (марказҳои, паноҳгоҳҳои) махсусро оид ба расонидани кумак ба қурбониёни савдои одамон (минбаъд-муассисаҳои махсуси ғайридавлатӣ) ташкил кунанд (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563);

- дигар фаъолиятро, ки бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст, амалӣ намоянд.

2. Иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ мутобиқи оинномаи худ фаъолиятро оид ба муайян ва ошкор кардани қурбониёни савдои одамон амалӣ намуда, ба онҳо ҳимояи ҳуқуқӣ ва дигар ҳимояро пешниҳод мекунанд ва *кумак* мерасонанд, инчунин оид ба пешгирӣ кардани савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд тадбирҳо меандешанд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

Моддаи 10. Фаъолияти ташкилотҳои байналмилалӣ ва хориҷӣ дар самти муқовимат ба

савдои одамон

Бо мақсади пешгирӣ кардани савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд, ошкор кардани қурбониёни савдои одамон, ҳимоя ва *кумак* кардан ба онҳо ташкилотҳои байналмилалӣ ва хориҷие, ки фаъолиятро дар самти муқовимат ба савдои одамон амалӣ мегардонанд, ҳуқуқ доранд бо мақомоти давлатӣ ва дигар ташкилотҳои дар моддаҳои 7 - 9 Қонуни мазкур пешбинишуда ҳамкорӣ кунанд, лоиҳаҳои ҷири техникаи байналмилалиро, ки ба муқовимати савдои одамон равона карда шудаанд, аз ҷумла ба воситаи ташкили муассисаҳои махсуси ғайридавлатӣ амалӣ намоянд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

Моддаи 11. Ҳамкории мақомоти давлатӣ бо иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ташкилотҳои

байналмилалӣ ва ғайридавлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон

1. Мақомоти давлатӣ дар доираи ваколатҳои худ ҳамкориро бо иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва ташкилотҳои ғайридавлатӣ, воситаҳои ахбори омма ва шаҳрвандон бо мақсади баланд бардоштани самаранокии огоҳонидан, ошкор намудан ва пешгирии савдои одамон, пешниҳоди ҳимоя ва *кумак* ба қурбониёни он, ҳамоҳангсозии қорҳои профлактикӣ дар самти мазкур, инчунин пурзӯр намудани назоратбарии ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандиро аз рафт ва натиҷаҳои ин фаъолият таъмин менамоянд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
2. Иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва ғайридавлатӣ, ки дар самти муқовимат ба савдои одамон фаъолият менамоянд, бо қурбониёни имконпазири савдои одамон қорҳои маърифатӣ мегузаронанд, онҳоро дар бораи хатарҳои, ки дар ҳолатҳои номусоиди ҳаётӣ дучор шуда метавонанд, хабардор менамоянд, дар ташкили муассисаҳои махсуси ғайридавлатӣ ва амалӣ намудани чорабиниҳо оид ба мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии онҳо иштирок менамоянд.
3. Мақомоти давлатӣ дар доираи ваколатҳои худ воситаҳои ахбори омма, шабакаҳои иттилоотии коммуникатсионии дастрасии кушода ва алоқаро дар фаъолияти онҳо оид ба пешгирии савдои одамон, аз ҷумла тавассути тадбирҳои зерин амалишавандаро дастгирӣ мекунанд:

- ташкили мониторинги иттилооте, ки бо иштироки онҳо паҳш мешавад, ташкили «хатҳои очилӣ»;

- чорӣ намудани системаи таснифи мазмуни маҳсулоти иттилоотии аз ҷониби онҳо паҳншаванда;

- насби филтрҳои мазмунӣ ва мониторинги захираҳои иттилоотии аз ҷониби онҳо дастгиришаванда;

- истифодаи воситаҳои техникӣ ва барномавии муҳосира кардани иттилооте, ки паҳн намудани он дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда шудааст.

4. Давлат аз тарафи операторони алоқаи мобилӣ ва алоқаҳои интернетӣ ба таври созишномаҳои дохилидавлатӣ ва байнидавлатиро оид ба таъмини истифодаи бехатарии хизматрасонии мобилӣ ва дигар намудҳои алоқаи телекоммуникатсионӣ аз тарафи кӯдакон, аз ҷумла анҷом додани чораҳои зеринро ҳавасманд мегардонад:

- назоратбарии дастрасии кӯдакон ба алоқаҳои мобилӣ ва электронӣ дар речаи «танҳо барои калонсолон»;

- гузаронидани маърақаҳои маърифатӣ барои омӯзгорон, падару модарон ва кӯдакон дар бораи тадбирҳои бехатарӣ ҳангоми истифодабарии алоқаи мобилӣ ва дигар намудҳои алоқаи электронӣ;

- ихтиёран гузаронидани таснифи синнусолии мазмуни маҳсулоти иттилоотӣ мутобиқи стандартҳои миллии бехатарии иттилоотии кӯдакон;

- тавассути шабақаҳои алоқаҳои мобилӣ ва интернетӣ иштирок дар огоҳонидан ва пешгирии паҳн кардани хабарҳои, ки мазмуни ғайриқонунӣ доранд;

- ба истифодабарандагони алоқаҳои мобилӣ ва алоқаи электронӣ пешниҳод кардани хизматрасонии таъминоти барномавии назоратбарии падару модар ва омӯзгорон, муҳосира ва ҷудо (селексия) намудани дастрасии кӯдакон ба захираҳои иттилоотие, ки барои саломатӣ ва инкишофи ахлоқию рӯҳии кӯдакон хатар доранд.

5. Ба иттиҳодияи ҷамъиятӣ ё ташкилоти ғайридавлатӣ бо тартиби пешбинишудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби маблағҳои буҷети давлатӣ дастгирии молиявӣ пешниҳод карда мешавад, дар ҳолате, ки агар мутобиқи озмуни кушодаи гузаронидашуда барномаҳои чорабиниҳои пешниҳодкардаи онҳо оид ба пешгирии савдои одамон ё таъсиси муассисаи махсуси ғайридавлатӣ ба нақшаҳои (барномаҳои) идоравӣ ё маҳаллӣ дохил карда шуда, нақшаи миллии муқовимат ба савдои одамонро инкишоф диҳанд ва мушаххас намоянд.

Моддаи 12. Механизми бозравонии қурбонӣни савдои одамон

1. Ҳамкорӣ байни субъектҳои низоми давлатии муқовимат ба савдои одамон бо иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва байналмилалӣ дар доираи механизми бозравонии қурбонӣни савдои одамон тибқи созишнома оид ба ҳамкорӣ амалӣ карда мешавад.

2. Тартиби амалӣ намудани маҷмӯи тадбирҳоро дар доираи механизми бозравонии қурбонӣни савдои одамон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 13. Мониторинги вазъият дар самти савдои одамон ва муқовимат ба он

1. Субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон мутобиқи салоҳияти худ мониторинги вазъият дар самти савдои одамон ва муқовимат ба онро амалӣ менамоянд.
2. Асосҳо ва тартиби амалисозии мониторинг дар самти мазкур аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо истифодаи воситаҳои барномавӣ ва техникӣ, инчунин тартиб ва шартҳои ҳамбастагии операторони алоқа бо мақомоти амаликунандаи фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ, қонунгузориҳои муҳофизатии ҷиноятӣ ва дар бораи технологияҳои иттилоотӣ ва алоқа танзим мешаванд.
3. Мониторинги вазъият дар самти савдои одамон дар асоси аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқ таъмин намудани пурра ва сари вақт ошкор намудан, баҳисобгирӣ ва бақайдгирии ҷиноятҳо дар самти зикргардида амалӣ мегардад.
4. Мониторинги вазъият дар самти савдои одамон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мутобиқи салоҳияти онҳо бо роҳҳои зерин амалӣ карда мешавад:
  - таҳлили омории ҳолат ва чараҳои ҷиноятҳо дар самти савдои одамон;
  - ташкили мониторинги интернет ва шабакаи алоқавӣ мобилӣ;
  - ташкили шабакаи «хати очилӣ» ва телефонҳои боварӣ, аз ҷумла бо истифодаи шабакаҳои телекоммуникатсионӣ ва воситаҳои электронии алоқа;
  - ҷамъ овардан, мурағабсозӣ ва таҳлили иттилооте, ки дар натиҷаи фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ ворид мешаванд;
  - ҷамъ овардан, мурағабсозӣ ва таҳлили иттилооте, ки аз мақомоти муассисаҳои маориф ва илм, хизматрасонии тиббии кӯдакон, ҳифзи иҷтимоӣ ва хизматрасонии иҷтимоии аҳоли, дигар мақомоти муассисаҳои ба қор бо кӯдакон машғулбуда воридшудае, ки мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон *ухдадоранд*, ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар бораи ҳолатҳои савдои кӯдакон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд, ки ба қормандони онҳо вобаста ба амалӣ намудани фаъолияти касбӣ ё хизматӣ маълум шудаанд, иттилоот диҳанд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
  - ҷамъ овардан, мурағабсозӣ ва таҳлили иттилооте, ки дар ариза ва мурағабсозӣҳои иттилоотҳои ҷамъиятӣ ва дигар ташкилотҳо, инчунин шаҳрвандон мавҷуданд;
  - мониторинги воситаҳои ахбори омма.
5. Натиҷаҳои фаъолияти дар моддаи мазкур пешбинигардида бо мақсадҳои пешгӯии вазъи ҷинояткорӣ дар самти савдои одамон, банақшагирӣ ва баланд бардоштани самаранокии фаъолият оид ба муқовимат ба савдои одамон ва расонидани қумак ба

қурбониёни савдои одамон истифода бурда мешаванд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

6. Ифшо кардани иттилооти махфиёна дар бораи қурбониёни савдои одамон, инчунин дигар иттилооти махфиёна, ки дар чараёни амалигардонии мониторинг ба даст оварда шудаанд, манъ аст.

Моддаи 14. Банақшагирии фаъолият оид ба муқовимат ба савдои одамон ва расонидани

қумак ба қурбониёни савдои одамон

(**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**)

1. Бо мақсади баланд бардоштани самаранокии муқовимат ба савдои одамон, инчунин ҳифзи қурбониёни он, субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон нақшаи миллии муқовимат ба савдои одамонро таҳия менамоянд.
2. Нақшаи миллии муқовимат ба савдои одамон давра ба давра аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои мӯҳлати муайян тасдиқ гардида, амалисозии чораҳои маҷмӯии ба муқовимат ба савдои одамон, инчунин ба ҳимоя ва расонидани қумак ба қурбониёни савдои одамон, аз ҷумла ҳамкорӣ бо иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва дигар ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва намоёндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ равонагардидаро пешбинӣ менамояд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
3. Субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон мутобиқи ваколаташон нақшаи чорабиниҳои худро оид ба татбиқи нақшаи миллии муқовимат ба савдои одамон таҳия ва тасдиқ менамоянд.

Моддаи 15. Ҳамоҳангсозии фаъолият оид ба муқовимат ба савдои одамон

1. Бо мақсади таъмини фаъолияти самаранокии субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон ва ташкили ҳамкориҳои онҳо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Комиссияи байниидоравӣ оид ба муқовимат ба савдои одамон (минбаъд – Комиссияи байниидоравӣ) ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ комиссияҳои ҳудудии муқовимат ба савдои одамон (минбаъд – комиссияҳои ҳудудӣ) - ро таъсис медиҳанд.
2. Комиссияи байниидоравӣ дар асоси доимӣ бевосита ё ба воситаи комиссияҳои ҳудудӣ ҳамоҳангсозии фаъолияти ҳамаи субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамонро бо тартиби пешбинишудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.
3. Бо мақсади самаранок амалӣ намудани фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ ва таъқиби ҷиноятӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон Комиссияи байниидоравӣ ҳамкориҳои доимиро бо мақомоти амнияти миллии, хадамоти гумрук, хадамоти муҳоҷират, мақомоти қорҳои дохилӣ, прокуратура, судҳо, дигар мақомоти давлатӣ,

инчунин бо воситаҳои ахбори омма, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва ғайридавлатӣ амалӣ менамояд.

4. Натиҷаҳои фаъолияти субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон ва ҳамоҳангсозии он дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, воҳидҳои марзию маъмурии он ва кишварҳои ҳамсарҳад дар ҳисоботи ҷамъбастии ҳарсола, ки аз ҷониби Комиссияи байниидоравӣ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷониби комиссияҳои ҳудудӣ бошад, ба Комиссияи байниидоравӣ, инчунин ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор пешниҳод мешаванд, нишон дода мешавад.
5. Ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон дар самти муқовимат ба савдои одамон аз ҷониби Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва прокурорҳои тобеи он тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 16. Комиссияи байниидоравӣ ва комиссияҳои ҳудудии муқовимат ба савдои одамон

1. Комиссияи байниидоравӣ ваколатҳои ҳамоҳангсозандаи миллиро дар самти муқовимат ба савдои одамон иҷро менамояд. Тартиби ташкил ва фаъолияти он бо Низомномаи Комиссияи байниидоравӣ, ки аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад, муайян карда мешавад.
2. Комиссияи байниидоравӣ ваколатҳои зеринро амалӣ менамояд:

- ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба асосҳои сиёсати давлатӣ дар самти огоҳонидан ва пешгирӣ намудани савдои одамон тақлифҳо, инчунин ҷиҳати тақмили фаъолият оид ба ошкор кардан ва бартарафсозии сабаб ва шароитҳои ба ҷиноятҳои зикргардида мусоидаткунанда ва амалӣ намудани фаъолияти пешгирикунанда дар ин самт тавсияҳо пешниҳод менамояд;

- иҷрои нақшаи миллии муқовимат ба савдои одамонро назорат мекунад, мониторинги татбиқи чораҳои дар он пешбинишударо ташкил менамояд, бо тартиби муқарраркардаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи рафти иҷрои нақшаи миллии ва иҷрои қонунгузорӣ дар ин самт аз ҷониби субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон мунтазам иттилоот пешниҳод менамояд;

- ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба тақмили қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муқовимат ба савдои одамон ва расонидани қумак ба қурбониёни савдои одамон тақлифҳо пешниҳод менамояд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар сол дар бораи натиҷаҳо ва масъалаҳои ҳалталаби *муқовимат ба савдои одамон* дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва давлатҳои ҳамсарҳад ҳисобот пешниҳод менамояд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- дар омода намудани шартномаҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба савдои одамон иштирок менамояд;

- бо мақсади таҳкими ҳамкорӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ташкилотҳои байналмилалӣ ва ғайридавлатӣ санадҳо оид ба ҳамкориҳо ба тасвиб мерасонад.

3. Бо мақсади таъмини дастрасӣ ва муҷриати ғаврии қурбониёни савдои одамон, дигар шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои марбут ба савдои одамон, Комиссияи байнидоравӣ фаъолияти комиссияҳои ҳудудиро ҳамроҳанг месозад ва назоратро аз болои фаъолияти онҳо амалӣ менамояд.
4. Комиссияи байнидоравӣ ва комиссияҳои ҳудудӣ дар доираи салоҳияти худ ваколатҳои зеринро амалӣ менамоянд:

- фаъолияти иттилоотӣ маърифатиро дар байни гурӯҳҳои гуногуни аҳоли оид ба ҳатари савдои одамон ҳамчун зуҳуроти иҷтимоӣ, дар бораи ҷораҳои пешгирикунанда ва ҳифзи ҳуқуқи дар самти мазкур мавҷудбуда ва имкониятҳои муҷриат намудан барои *қумак* ба субъектҳои дахлдори системаи муқовимат ба савдои одамон ташкил менамоянд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- омӯзиш ва тақмили дараҷаи ихтисоси қормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқро оид ба масъалаҳои муқовимат ба савдои одамон ташкил менамоянд;

- қабул, мурағабсозӣ, таҳлили ариза ва муҷриатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро вобаста ба масъалаҳои савдои одамон ташкил менамоянд;

- ҷорӣ намудан ва амалисозии системаи «хатҳои очилӣ» ва телефонҳои бовариро барои гирифтани иттилооти бештараф пурра дар бораи ҳолатҳои савдои одамон ва ҳуқуқвайронкуниҳои ба он алоқаманд ташкил менамоянд;

- вобаста ба фаъолият оид ба муқовимат ба савдои одамон қарор қабул менамоянд;

- фаъолият оид ба пешгирии савдои одамон ва расонидани *қумак* ба қурбониёни савдои одамонро ҳамроҳанг месозанд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- ба муассисаҳои (марказҳои, панохгоҳҳои) махсуси давлатӣ оид ба расонидани *қумак* ба қурбониёни савдои одамон (минбаъд - муассисаҳои махсуси давлатӣ) ва муассисаҳои махсуси ғайридавлатии дар ҳудуди дахлдори онҳо воқеъгардида, дастгирии ташкилӣ ва методиро оид ба расонидани *қумак* ба қурбониёни савдои одамон таъмин менамоянд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- дастгирии иттилоотӣ, ташкилӣ, методӣ ва дастгирии дигари фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва ташкилотҳои ғайридавлатиро, ки ба муқовимат ба савдои одамон ва расонидани *қумак* ба қурбониёни он равона шудааст, анҷом медиҳанд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

5. Комиссияи байнидоравӣ ва комиссияҳои ҳудудӣ ваколатҳои зеринро ба зиммаи онҳо гузошташударо бо шаклҳои зерини қор амалӣ менамоянд:

- мунтазам дар ҷаласаҳои худ бо риояи системаи муқар-рағардидаи махфият иттилоот дар бораи ҳолати муқовимат ба савдои одамонро, ки бо риояи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон пешниҳод гардидааст, баррасӣ менамоянд;

- иттилоот оид ба ҳолат, чараён ва тамоюли савдои одамонро дар сатҳи миллий (минтақавӣ) чамъ меоваранд, чамъбасту таҳлил мекунанд ва пешгӯиҳои кӯтоҳмуддату дарозмуддати рушди онро таҳия менамоянд;

- ариза ва мурочиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқири вобаста ба масъалаҳои савдои одамон қабул, мураттаб ва таҳлил менамоянд;

- мунтазам ҷаласаҳои ҳамоҳангсозиро бо иштироки субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамон баргузор менамоянд;

- барнома ва нақшаҳои фаъолияти субъектҳои системаи муқовимат ба савдои одамонро таҳия менамоянд ва иҷрои онҳоро назоратбарӣ мекунанд.

6. Комиссияи байнидоравӣ ва комиссияҳои ҳудудӣ бо мақсади татбиқи ваколатҳо дар самти муқарраргардидаи фаъолият ҳуқуқ доранд:

- гузаронидани таҳқиқот, экспертиза ва баҳодиҳии зарурӣ, аз ҷумла таҳқиқоти илмиро оид ба масъалаҳои амалӣ гардонидани ҳамоҳангсозӣ дар самти муқарраргардидаи фаъолият ташкил намоянд;

- ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои, ки ба салоҳияти комиссия мансубанд, тавзеҳот диҳанд;

- маълумотеро, ки оид ба масъалаҳои ба салоҳияти комиссия мансуббуда заруранд, дархост ва дастрас намоянд;

- бо тартиби муқарраргардида барои коркарди масъалаҳои самти фаъолияти худ ташкилотҳои илмӣ ва дигар ташкилотҳо, олимон ва мутахассисонро ҷалб намоянд;

- мақомоти машваратӣ ва ташхисиро (шӯроҳо, гурӯҳҳо, комиссияҳоро) дар самти муқарраргардидаи фаъолият таъсис диҳанд.

7. Қарор, талабот, мурочиат, дархост, пешниҳод ва тавсияҳои Комиссияи байнидоравӣ ва комиссияҳои ҳудудӣ оид ба масъалаҳои, ки ба салоҳияти онҳо дохил мешаванд, аз ҷониби мақомоти дахлдор баррасӣ ва иҷро гардида, аз натиҷаи он комиссияи дахлдор *хабардор карда* мешавад (ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563).

8. Комиссияи байнидоравӣ ва комиссияҳои ҳудудӣ ҳуқуқ доранд ба ҷаласаҳои худ намояндагони мақомоти давлатӣ, ташкилотҳои давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва ғайридавлатиро оид ба масъалаҳои муқовимат ба савдои одамон ва расонидани *қумак* ба қурбониёни савдои одамон бо ҳуқуқи овоздиҳӣ даъват намоянд.

Моддаи 17. Воҳидҳои махсусгардонидашуда оид ба муқовимат ба савдои одамон

1. Бо мақсади баланд бардоштани самаранокии татбиқи чорабиниҳои, ки дар нақшаи миллии муқовимат ба савдои одамон пешбинӣ шудаанд, дар мақомоти корҳои дохилӣ системаи мутамакази воҳидҳои оперативӣ-чустучӯӣ, ки ба ташкил ва гузаронидани чорабиниҳои оперативӣ-чустучӯӣ бо мақсади ҳифзи ҳаёт, саломатӣ,

ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд, молу мулк, таъмини амнияти ҷамъиятӣ ва давлатӣ аз ҷиноятҳо дар самти савдои одамон махсус гардонидани шудаанд, таъсис дода мешаванд.

2. Воҳидҳои махсусгардонидашуда дар доираи ваколатҳои худ ошкор кардан ва айнияткунонии қурбониёни савдои одамонро амалӣ намуда, муҳофизати онҳоро таъмин менамоянд, инчунин бо фаъолияти оперативӣ - ҷустуҷӯӣ ва таъқиби ҷиноятҳои шахсоне, ки ҷиноятҳои ба савдои одамон алоқамандро содир намудаанд, машғул мешаванд.
3. Вазифаҳои воҳидҳои махсусгардонидашуда иборатанд аз:

- ошкор намудан, огоҳонидан, пешгирӣ кардан ва кушодани ҷиноятҳо дар самти савдои одамон;

- ошкор ва муайян намудани шахсони ҷиноятҳои ба савдои одамон алоқамандро тайёркунанда, содиркунанда ё содиркарда;

- амалӣ намудани *ҷустуҷӯи савдогарони* одамон, ки аз мақомоти таҳқиқ, тафтишот ва суд пинҳон шудаанд, аз адои ҷазои ҷиноятӣ саркашӣ менамоянд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- амалӣ намудани *ҷустуҷӯи шахсони* бедарак гумшуда, ки нисбат ба онҳо асосҳои эҳтимолияти қурбонии савдои одамон гаштани онҳо ҷой доранд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- таъмини бехатарии қурбониёни савдои одамон, ташкили расонидани *кумаки* таъҷилӣ ба онҳо (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- ташкили ҷамъ овардан, захира намудан ва нигоҳдории маълумот оид ба шахсон, воқеият ва ҳолатҳои, ки ба савдои одамон алоқаманд мебошанд, дар маркази ягонаи иттилоотию ҳисоббарорӣ бо ҷалби мутахассисоне, ки аз тайёрии махсуси касбӣ гузаштаанд ва бо воситаҳои техникаи муосир таҷҳизонида шудаанд;

- бақайдгирӣ ва санчиши хабарҳо, аз ҷумла беном оид ба ҳолатҳои савдои одамон, аз он ҷумла савдои кӯдакон, истисмори шахвонӣ ва дигар истисмори онҳо бо истифода аз технологияҳои навтарин.

4. Ҳангоми гузаронидани чорабиниҳои оперативӣ-ҷустуҷӯӣ, таҳқиқ, тафтиши пешакӣ оид ба категорияи зикргардидаи парвандаҳои ҷиноятӣ дар воҳидҳои *махсусгардонидашудаи* мақомоти қорҳои дохилӣ маҳзани ягонаи иттилоотии маълумот дар бораи ҳолатҳои савдои одамон, шахсияти савдогарони одамон ва қурбониёни ҷиноятҳои мазкур барои захира кардан, мурағабсозӣ, таҳлил ва истифодаи маълумоти ҷамъовардашуда ташкил карда мешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
5. Кормандони воҳидҳои махсусгардонидашуда дар асоси озмун, бо назардошти шаффофият ва интиҳоби объективонаи довталабон, ки онҳо дар баробари дигар меъёрҳои интиҳобкунии мувофиқати онҳо ба талаботи хизмат дар мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, бояд ба таври иловагӣ дорои хислатҳои касбӣ ва шахсӣ буда, тайёрии махсус, сатҳи муайяни маълумоти махсус ва устувории равоӣ дошта бошанд, мутобики талаботи муқаррарнамудаи конунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қор қабул карда мешаванд.
6. Шахсоне, ки барои хизмат дар воҳидҳои махсусгардонидашуда қабул карда шудаанд, тайёрии иловагии махсусро мегузаранд.

Моддаи 18. Махзани ягонаи маълумот дар бораи ҷиноятҳо дар самти савдои одамон

1. Бо мақсади таъмини самараноки муқовимат ба савдои одамон, ошкор намудан ва пешгирӣ кардани фаъолияти ҷиноятии савдогарони одамон, айнияткунонии қурбониёни савдои одамон ва мурағабсозии иттилооти дахлдор Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дастгирии дигар мақомоти давлатӣ таъсис ва таъмини азнавқунии саривақтии махзани ягонаи маълумот дар бораи ҷиноятҳо дар самти савдои одамон (минбаъд – махзани ягонаи маълумот)- ро ташкил менамояд.
2. Тартиби ташкили махзани ягонаи маълумот, намуд ва мундариҷаи маълумоти ба он воридшаванда, инчунин номгӯи шахсоне, ки ба маълумоти дар он дарҷгардида дастрасӣ доранд, аз ҷониби Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд.
3. Ба махзани ягонаи маълумот иттилоот дар бораи ҷиноятҳо дар самти савдои одамон, савдогарони одамон ва қурбониёни савдои одамон (бо қайди иттилоот дар бораи қонун ва қӯдақон), аз қумла маълумоти зерин ворид карда мешаванд:

- оид ба ҳолатҳои қойивазқунии ғайриқонунӣ, одамрабӣ, истисмори иқтисодӣ, шахвонӣ ва дигар истисмори қурбониёни савдои одамон;

- дар бораи савдогарони одамон ва шарикони онҳо;

- дар бораи қурбониёни савдои одамон;

- дар бораи туризми шахвонии қӯдақон;

- дар бораи шахсони бедарак гумшуда, эҳтимолан истисморшаванда ва ба истисмор гирифташуда, аз қумла дар ҳудуди давлатҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва дигар давлатҳо.

4. Ба махзани ягонаи маълумот иттилооти зерин ворид карда мешаванд:

- иттилооти аз тарафи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар натиҷаи аз ҷониби онҳо амалӣ намудани мониторинги вазъият дар самти савдои одамон, аз қумла ба воситаи шабакаи «хатҳои очилӣ» ва телефонҳои боварӣ қамқардашуда;

- иттилооти аз мақомот ва муассисаҳои маориф, хизматрасонии тиббии қӯдақон, ҳифзи иҷтимоӣ ва хизматрасонии иҷтимоии аҳоли, дигар мақомот ва муассисаҳои қор бо қӯдақон воридшуда, ки мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон *ухдадоранд* мақомоти ҳифзи ҳуқуқро дар бораи ҳолатҳои савдои қӯдақон ва ҷиноятҳои вобаста ба он, ки ба қормандони онҳо вобаста ба иҷрои фаъолияти қасбӣ ё хизматӣ маълум гаштаанд, хабардор намоянд (**ҚҚТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- иттилооте, ки дар натиҷаи гузаронидани қорабиниҳои оперативӣ-қустуқӯӣ ва дигар қорабиниҳои вобаста ба ошкор намудан, пешгирӣ қардан, тафтиш ва қушодани ҷиноятҳо дар самти савдои одамон, аз қумла маълумот дар бораи онҳо, ки аз махзанҳои иттилоотии маълумоти дахлдори ҳудудӣ, аз Ташкилоти байналмилалӣ қолитсияи қриминалӣ (Интерпол) ва дигар ташкилотҳои байналмилалӣ гирифта шудаанд.

5. Бо мақсади пайгирии мунтазам ва мубодилаи тарафайни иттилоот дар бораи ҳолат ва тамоюлҳои ғайриқонунӣ ворид намудан, транзит, баровардан ва барнагардонидани одамон аз хориҷа бо мақсади савдои одамон, *чустучӯи саривақтӣ* ва айнияткунони қурбониёни савдои одамон, қисми дахлдори маълумот аз рӯи намудҳои бештар хавфноки ҷиноятҳо дар самти савдои трансмиллии одамон аз маҳзани ягонаи маълумот бояд ба маҳзани барои давлатҳо ягонаи байнидавлатии маълумот оид ба ҷиноятҳо дар самти савдои одамон дода шаванд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
6. Тартиби ба маҳзанҳои маълумоти дар ҳамин модда пешбинигардида супоридан ва ворид шудани маълумоти дахлдор инчунин аз онҳо додани маълумоти зарурӣ дар асоси шартномаҳои байнидавлатӣ мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.
7. Иттилооте, ки ба маҳзани ягонаи маълумот ворид карда шудааст, махфӣна буда, дастрасӣ ба он ва додани он бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.
8. Ғайриқонунӣ ифшо кардан, паҳн намудан ё истифода бурдани иттилооте, ки дар маҳзани ягонаи маълумот нигоҳ дошта мешавад, боиси ҷавобгариӣ пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад.

БОБИ 3.

АСОСҲОИ ҲУҚУҚИИ ЭЪТИРОФ НАМУДАН ВА

ДОДАНИ МАҚОМИ ҲУҚУҚИИ ҚУРБОНИИ САВДОИ ОДАМОН

Моддаи 19 Ҳуқуқҳои шахси аз савдои одамон зарардида то лаҳзаи қурбонии савдои одамон

эътироф гардидани ӯ

1. Шахси аз савдои одамон зарардида то лаҳзаи қурбонии савдои одамон эътироф шуданаш, ҳуқуқ дорад ба муассисаи махсуси давлатӣ ё ғайридавлатӣ чиҳати ба ӯ ройгон расонидани маҷмӯи ҳадди ақалли хизматрасонии иҷтимоӣ, аз ҷумла додани сарпаноҳ ва ҷои шабгузаронӣ, маводи хӯрока, ёрии таъҷилии тиббӣ, равонӣ, ҳуқуқӣ ва моддӣ, инчунин хизматрасонии санитариро беҳдоштӣ дар ҳаҷми муайяннамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намояд.
2. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар давоми 24 соат аз лаҳзаи аз ҷониби шахси аз савдои одамон зарардида бо тартиби муқаррарнамудаи моддаи 21 Қонуни мазкур пешниҳод намудани ариза дар хусуси қурбонии савдои одамон эътироф гардиданаш, чиҳати ба таври ройгон ба ӯ пешниҳод намудани маҷмӯи ҳадди ақалли хизматрасонии иҷтимоӣ дар ҳаҷми пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон чораҳо меандешад.
3. Паҳн намудани маълумоте, ки сирри шахсӣ ва оилавии шахсони аз савдои одамон зарардидаро ташкил медиҳанд, инчунин дигар маълумоте, ки ифшои он ба ҳаёт ё саломатии ин шахсон, инчунин барои амнияти наздикони онҳо хатар ба вучуд меорад, манъ аст.

Моддаи 20. Мақоми ҳуқуқи курбонии савдои одамон

1. Курбониёни савдои одамон шахсони зерин эътироф карда мешаванд:

- шахсоне, ки аз тарафи савдогарони одамон ё шарикони онҳо бо мақсади содир намудани савдои одамон ё ҷинойтҳои ба он алоқаманд ё дар ҷараёни содиркунии ин ҷинойтҳо мавриди маҷбуркунӣ, сӯиистифодаи боварии онҳо ва ё сӯиистифодаи гунаҳгор аз вазъи хизматиаш қарор гирифтаанд;

- шахсоне, ки бо мақсади истифодаи минбаъдаи онҳо дар самти савдои одамон оид ба ниятҳои ҳақиқии савдогарони одамон мавриди фиреб қарор гирифтаанд, аз ҷумла шахсоне, ки аз ҷониби савдогарони одамон ҷиҳати бастанӣ шартномаи (қарордоди) қалбакии меҳнатӣ ё дигар шартномаҳо (қарордодҳо), ки ба истисмори одам, истифодаи меҳнати ғуломона ё маҷбурӣ вобаста намебошад, моил карда шудаанд;

- шахсоне, ки бо сабаби дар вазъати ноилҷӣ ё ҳолати оҷизӣ қарор доштанишон, новобаста ба дарки ниятҳои ҳақиқии савдогарони одамон, пешакӣ барои истисмор розигии худро додаанд.

2. Курбонии савдои одамон эътироф намудани шахс аз ҳолатҳои зерин вобаста намебошад:

- мавҷуд будан ё набудани шахрвандӣ;

- рафтори ба ҷабрдидагӣ моил (виктимӣ) ё зиддиҷамъиятии ин шахс дар давраи то ҷалб гардидани ӯ ба савдои одамон, инчунин нияти дар оянда тағйир додани рафторашро доштан ё надоштани ӯ;

- мавҷуд будани розигии шахси мазкур ба ҷалбкунӣ, интиқол, супоридан, фурӯш, истисмори ӯ ё дигар ҳаракатҳои, ки ба савдои одамон алоқаманданд, ки аз ҷониби савдогарони одамон бо истифодаи маҷбуркунӣ, рабудан, фиреб, сӯиистифодаи боварии ӯ ё сӯиистифодаи гунаҳгор аз вазъи хизматиаш нисбат ба курбонии имконпазир, ҳамчунин бо истифодаи вазъияти ноилҷӣ ё ҳолати оҷизии ӯ ба даст оварда шудааст;

- мавҷуд будани мақоми муурофиявии ҷабрдида оид ба парвандаи ҷинойтӣ, ки марбут ба ҳолати содир шудани ҷинойт (ҷинойтҳо) дар самти савдои одамон оғоз карда шудааст;

- омода будани шахс барои ҳамкорӣ кардан бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ҳангоми тафтиш ва муҳокимаи судии парвандаи ҷинойтӣ вобаста ба ҷинойте, ки нисбат ба ӯ содир шудааст.

3. Бо тартиби пешбининамудаи моддаи 21 Қонуни мазкур ба шахс додани мақоми курбонии савдои одамон ба ӯ аз лаҳзаи айбнияткунонии вай ба сифати курбонии савдои одамон то мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии пурраи иҷтимоӣ ҳуқуқ медиҳад, ки аз хизматрасонии маъмулии иҷтимоӣ дар ҳаҷми муқарраркардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҷораҳои ҳифзи иҷтимоӣ, расонидани *кумаки* равонӣ, ҳуқуқӣ, иттилоотӣ, иҷтимоӣ, тиббӣ ва дигар намуди *кумак*, инчунин баргардонидани курбониро ба оила, таъмин намудан бо ҷои қор ва таъминоти иҷтимоии ӯро дар бар мегирад, истифода барад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

4. Қурбонии савдои одамон барои кирдорҳои зиддиҳуқуқӣ, ки хангоми қурбонии савдои одамон буданаш содир кардааст, ба ҷавобгарии маъмурӣ ва ҷиноятӣ кашида намешавад.
5. Додани мақоми қурбонии савдои одамон ба шахсе, ки барои кирдорҳои зиддиҳуқуқии марбут ба ҷалби ӯ ба сифати қурбонии савдои одамон ба ҷавобгарии маъмурӣ ё ҷиноятӣ кашида шудааст, барои аз ҷавобгарӣ озод намудани ӯ асос мегардад.

Моддаи 21. Тартиби додани мақоми ҳуқуқии қурбонии савдои одамон

(ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563)

1. *Ба шахс додани мақоми ҳуқуқии қурбонии савдои одамон аз ҷониби яке аз субъектҳои давлатие, ки бевосита муқовимат ба савдои одамонро амалӣ менамоянд, амалӣ карда мешавад.*
2. *Қарор дар бораи қурбонии савдои одамон эътироф намудани шахс аз тарафи шахси ваколатдори субъекти давлатие, ки бевосита муқовимат ба савдои одамонро амалӣ менамояд, қабул карда мешавад.*
3. *Ариза дар бораи қурбонии савдои одамон эътироф намудан аз ҷониби ҳуди шахси зарардида ё намояндаи қонунии ӯ бо розигии ин шахс ба яке аз субъектҳои амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон ё ба муассисаи махсуси давлатӣ ва ғайридавлатии дахлдор дода мешавад.*
4. *Дар сурати ба комиссияи байниидоравӣ, комиссияҳои ҳудудӣ, субъекти дигари давлатии амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон, муассисаи махсуси давлатӣ ё ғайридавлатии дахлдор ворид шудани аризаи шахси аз савдои одамон зарардида, он дар давоми 24 соат аризаро ба яке аз субъектҳои давлатие, ки бевосита муқовимат ба савдои одамонро амалӣ менамояд, барои ҳалли масъалаи ба ҷунин шахс додани мақоми ҳуқуқии қурбонии савдои одамон ирсол менамояд.*
5. *Мақоми ҳуқуқии қурбонии савдои одамон ба шахси аз савдои одамон зарардида аз ҷониби субъекти давлатие, ки бевосита муқовимат ба савдои одамонро амалӣ менамояд, баъди муайян ва дақиқ намудани ҳолатҳои зарурӣ, вале на дертар аз даҳ рӯз пас аз муроҷиат дар хусуси ба шахс додани ин мақом дода мешавад.*
6. *Ба қурбонии савдои одамон барои қабули қарор дар хусуси ҳамкорӣ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ вобаста ба ҷинояти нисбат ба ӯ дар самти савдои одамон содиршуда на камтар аз сӣ рӯз муҳлат дода мешавад, ки аз рӯзи муроҷиати шахс ба субъекти амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон ё муассисаи махсуси давлатӣ ё ғайридавлатии дахлдор ҳисоб карда мешавад (ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563).*

Моддаи 22. Махфиёна будани маълумот дар бораи қурбониеи савдои одамон

1. **Иттилоот дар бораи қурбониеи савдои одамон ё ҳолатҳои ҷиноятҳои нисбат ба онҳо содиршуда, ки ифшои он ба ҳаёт ё саломатии қурбонии савдои одамон ё наздикони ӯ хатарро ба вучуд меорад, инчунин маълумот дар бораи чораҳои амниятии нисбат ба онҳо татбиқшаванда набояд паҳн шаванд. Ғайриқонунӣ паҳн намудани ҷунин маълумот боиси ҷавобгарии пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад.**

2. Воситаҳои ахбори омма ҳуқуқ надоранд дар хабарҳо ва маводи паҳншаванда маълумотеро, ки бевосита ё бавосита ба шахсияти қурбонии савдои одамон дахл дорад, бе розигии ӯ, нисбат ба кӯдак бошад, бе розигии худи кӯдак-қурбонии савдои одамон, намояндаи қонунии вай ва мақомоти васоят ва парасторӣ ифшо намоянд.

Моддаи 23. Ҳуқуқҳои қурбонии савдои одамон, ки аз рӯи парвандаи ҷиноятии марбут ба

ҷиноят дар самти савдои одамон ҷабрдида ё шохид эътироф шудааст

1. Иштироки қурбонии савдои одамон дар муруфияи судии ҷиноятӣ ба сифати ҷабрдида ё шохид аз рӯи парвандаи ҷиноятӣ марбут ба ҷиноят дар самти савдои одамон ба чунин шахс ба таври иловагӣ ҳуқуқ ба Ҳимояи давлатиро мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла ба ҷораҳои амниятӣ ва дастгирии иҷтимоӣ медиҳад.
2. Нисбат ба қурбониёни савдои одамон, ки аз рӯи парвандаҳои ҷиноятии марбут ба ҷиноятҳо дар самти савдои одамон ба сифати ҷабрдида ё шохид эътироф шудаанд, ифшо накардани маълумот дар бораи чунин шахсон метавонад, ҳамчунин ба сифати ҷораи амниятӣ мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ карда шавад.
3. Ҷораҳои Ҳимояи давлатӣ нисбат ба аризадиҳанда, шохид ё қурбонии ҷиноят дар самти савдои одамон то оғози парвандаи ҷиноятӣ татбиқ шуда метавонанд, агар ин шахсон барои пешгирӣ ва кушодани ҷинояти зикргардида мусоидат намоянд.
4. Розигии қаблии ҷабрдидаи ҷиноят дар самти савдои одамон, ки то оғози истисмор барои ҷалбкунӣ, интиқол додан, супоридан, пинҳонкунӣ ё гирифтани ӯ дода шудааст, барои рад кардани таъин намудани ҷораҳои амниятӣ ва ба вай расонидани *кумак*, инчунин пешниҳоди маҷмӯи ҳадди ақали хизматрасонии иҷтимоӣ, дар ҳаҷме, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст, асос шуда наметавонад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
5. Ба шахсе, ки бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷабрдидаи ҷиноят дар самти савдои одамон эътироф шудааст, мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон маҷмӯи ҳадди ақалли хизматрасонии иҷтимоӣ пешниҳод карда мешавад, ки аз ҷумла, чунин ҳуқуқҳои иловагиро дар бар мегирад:

- истифодаи ройгон аз *кумаки* тарҷумон бо мақсади таъмини иштирок дар муруфияи судии ҷиноятӣ, инчунин барои мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии самараноки онҳо (барои шахсоне, ки забони давлатиро наредонанд ё ба таври кофӣ наредонанд) (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- дар ҳолатҳои зарурӣ таъмин намудани шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё шахси доимо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматкунанда, ки қурбонии савдои одамон мебошанд, бо ҷойи зист дар хобгоҳ мутобиқи меъёрҳо ва тартиби пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- расонидани *кумаки* афзалиятнок барои таъмин кардан бо ҷои кор, идома додани таҳсил, интихоби касб ва тайёрии касбӣ (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

6. *Муҳлати ба қурбонии савдои одамон пешниҳод намудани маҷмӯи зикршудаи хизматрасонии иҷтимоӣ мумкин аст аз ҷониби таҳқиқбаранда, муфаттиш, прокурор ё суд бо розигии ҷабрдида барои тамоми давраи пешбурди парванда ва бартараф кардани хатар ба ҳаёт ё саломатӣ ва ё таъмини амнияти наздикони ӯ дароз карда шавад (ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563).*

Моддаи 24. Кафолатҳои махсуси мурофиавии ҳифзи ҳуқуқҳои ҷабрдидагони ҷиноятҳо ва

дигар ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон

1. Ба ҷабрдидагони ҷиноятҳо ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон кафолатҳои мурофиавии зерин пешбинӣ карда мешаванд:
  - хусусиятҳои пурсиши онҳо бо назардошти ҳолати равонии онҳо, хусусият ва вазнинии ҳуқуқвайронкуниҳои нисбат ба онҳо содиршуда, инчунин дараҷаи вазнинии зарари ба онҳо расонидашуда;
  - озод кардан аз ҷавобгарии маъмурӣ ва ҷиноятӣ барои аз ҷониби онҳо чун қурбонии савдои одамон содир намудани кирдорҳои зиддихуқуқӣ;
  - таъмини махфиёна будани иттилооте, ки аз ҷабрдидагони ҷиноятҳо ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон ба даст оварда шудаанд;
  - таъмини баррасии пӯшидаи парвандаҳои ҷабрдидагони ҷиноятҳо (ҳуқуқвайронкуниҳо) дар самти савдои одамон;
  - татбиқи қоидаҳои махсус, ки амнияти шахсони зикршударо ба сифати ҷабрдидагон, аз ҷумла ҳимояи ҷисмонии онҳо, инчунин баррасӣ ва ҳалли ҳатмии даъвоҳои граждании ҷабрдидагони савдои одамонро дар доираи қонунгузории мурофиавии ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин менамоянд.
2. Барои ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии ҷабрдидагон аз ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон, ки онҳо бинобар ҳолати ҷисмонӣ ё рӯҳӣ ва ё ноболиғӣ ё хурдсолии худ аз имконияти мустақилона ҳифз намудани ҳуқуқ ва манфиатҳои қонуниашон маҳруманд, ҳангоми баррасии парвандаҳо оид ба ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ ва парвандаҳои ҷиноятӣ ҳатман намояндагони қонунӣ ё намояндагони дигари онҳо ҷалб карда мешаванд, ки ба онҳо ҳамаи он ҳуқуқҳое, ки шахсони онҳоро чун намоянда интиҳобкарда доранд, дода мешавад, нисбат ба кӯдакон, инчунин рӯҳшинос ва дар ҳолатҳои зарурӣ омӯзгор ҷалб карда мешаванд.

Моддаи 25. Чораҳои амниятӣ нисбати ҷабрдидагон ва шохидон аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ

оид ба ҷиноятҳо дар самти савдои одамон

1. Нисбат ба ҷабрдидагон ва шоҳидон аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ оид ба ҷиноятҳо дар самти савдои одамон мумкин аст дар як вақт як ё якчанд чораҳои амниятӣ, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳимояи давлатии иштирокчиёни муҳофизатии судии ҷиноятӣ пешбинӣ намудааст, татбиқ карда шаванд. Бо мақсади таъминии пинҳон мондани шахсияти ҷабрдидаи савдои одамон, мумкин аст насаб, ном, номи падари ӯ, дигар маълумот, инчунин симои зоҳирии ӯ тағйир дода шаванд.
2. Татбиқи чораҳои амниятӣ нисбати ҷабрдидагон ва шоҳидон ба зиммаи мақомоти қорҳои дохилӣ, амнияти миллӣ ва назорати маводи нашъаовар аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ вобаста ба ҷиноятҳо дар самти савдои одамон, ки дар пешбурди онҳо мебошанд, вогузор карда мешавад.
3. Чораҳои амниятӣ нисбати ҷабрдидагон ва шоҳидон аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ оид ба ҷиноятҳо дар самти савдои одамон, ки дар баррасии суд ё прокуратура мебошанд, дар асоси қарори суд (судя) ё прокурор аз ҷониби мақомоти қорҳои дохилӣ, амнияти миллӣ, гумрук, муҳоҷират, назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия ва назорати маводи нашъаовари ҷои қарордошти ҷабрдида ё шоҳид татбиқ карда мешаванд.
4. Амалӣ намудани чораҳои дигар оид ба расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон ба зиммаи мақомоти тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва дигар мақомот бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон вогузор карда мешавад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
5. Мақомоти таъқиби ҷиноятӣ махфиёна будани маълумот дар бораи қурбониёни савдои одамонро, ки дар рафти муҳофизатии судии ҷиноятӣ ё фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ ба даст омадаанд, таъмин менамоянд.

БОБИ 4.

РАСОНИДАНИ КҶМАК БА ҚУРБОНИЁНИ САВДОИ ОДАМОН

Моддаи 26. Фонди давлатии расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон

(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563)

1. Бо мақсади маблағгузориҳои самараноки қорабиниҳо оид ба ҳифз, мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии қурбониёни савдои одамон Фонди давлатии расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон (минбаъд - Фонд) таъсис дода мешавад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
2. Тартиби таъсис ва ташкили фаъолияти Фонд бо Низомнома, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад, муқаррар карда мешавад.
3. Назорати давлатии фаъолияти Фонд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Комиссияи байниидоравии муқовимат ба савдои одамон амалӣ карда мешавад.
4. Мақсади фаъолияти Фонд иштирок дар маблағгузориҳои фаъолияти муассисаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатӣ, додани *кумакпулиҳои* иҷтимоӣ ба қурбониёни

савдои одамон, ки бо тартиби муқарраршуда аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ оид ба ҷиноятҳои ба савдои одамон алоқаманд ҷабрдида эътироф шудаанд, инчунин маблағгузориҳо ҷиҳати ҳифз, мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии онҳо ба шумор меравад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

5. Сарчашмаҳои даромади Фонд инҳоянд:

- маблағҳои бучети давлатӣ;
- воситаҳои, ки аз ташкилотҳои байналмилалӣ ворид шудаанд;
- хайрияҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- дигар манбаъҳои, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст.

Моддаи 27. Ҷуброн намудани зарар ба қурбониёни савдои одамон

1. Қурбониёни савдои одамон ҳуқуқ доранд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброни зарари ҷисмонӣ, маънавӣ ва моддӣ ба онҳо дар натиҷаи ҷиноят ё дигар ҳуқуқвайронкунӣ дар самти савдои одамон расонидашударо талаб намоянд.
2. Зарари ба қурбониёни савдои одамон расонидашуда аз ҷониби шахсоне, ки дар содир намудани ҷиноятҳо ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон гунаҳгор ҳисобида шудаанд, дар асоси қарори суд ҷуброн карда мешавад.
3. Парвандаҳо оид ба ҷуброн намудани зарар ба қурбониёни савдои одамон метавонанд бо қарори суд дар маҷлиси пӯшидаи судӣ баррасӣ карда шаванд.

Моддаи 28. Мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии шахсони аз савдои одамон зарардида

1. Шахсе, ки бо тартиби муқарраргардида қурбони савдои одамон эътироф карда шудааст, мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи таъмин будан бо ҷои зисти муваққатӣ беҳатар дар муассисаи махсуси давлатӣ ё ғайридавлатӣ, инчунин ҳуқуқи роғон гирифтани *кумакҳои* зеринро дорад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**):

- *кумаки* ҳуқуқӣ ва *кумак* дар барқарор намудан ва барасмиятдарории ҳуҷҷатҳо, аз ҷумла аризаҳо ва иттилоот вобаста ба ҷинояти дар самти савдои одамон содиршуда (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- иттилоот дар бораи мавҷуд будани расмиёти судӣ ва маъмурӣ, ки барои Ҳимоя ва расонидани *кумак* ба шахсони аз савдои одамон зарардида равона шудаанд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- *кумаки* иҷтимоӣ ва моддӣ, дар давраи чобачокунӣ, таъмин намудан бо хӯрокаи, маҷмӯи рахти хоб ва воситаҳои санитарии беҳдоштӣ, дар ҳолатҳои зарурӣ бошад, бо либос, пойафзол ва дигар ашёи таъминоти молӣ аз рӯи меъёрҳои муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- *кумаки* тиббӣ дар шакли муоинаи тиббӣ, табобат (аз рӯи нишондодҳо) ва расонидани *кумаки* махсуси тиббӣ вобаста ба чароҳат ва беморӣҳое, ки дар натиҷаи содир намудани ҷинойт дар самти савдои одамон гирифтаанд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- *кумаки* зарурии равонӣ, аз ҷумла дар самти интиҳоби касб (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- *кумак* дар таъмини қор, гирифтани таҳсилот ва тайёрии касбӣ (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- *кумак* дар баргاردонидан ба оила ва ҷамъият, аз ҷумла *кумак* дар ташкили ҷустуҷӯи ҳешовандон, нисбат ба кӯдакони қурбонӣҳои савдои одамон бошад, ҷустуҷӯи дигар намоёндагони қонунии онҳо (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

2. Ҳангоми амалӣ намудани мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии қурбонӣҳои савдои одамон ба ҳеҷ гуна шакл маҳдуд намудани ҳуқуқҳои инсон ва шаҳрванд, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, роҳ дода намешавад.
3. Чораҳои мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии қурбонӣҳои савдои одамон бо риояи пурра махфиёна будан ва розигии ихтиёрии қурбонии савдои одамон амалӣ гардонида мешаванд.
4. Иттилоот дар бораи чораҳои мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии нисбат ба қурбонӣҳои савдои одамон татбиқшаванда ғайраран ба вай дар шакли дастрас аз ҷониби қорамандони мақомоти дахлдор ё муассисаҳое, ки барои гузаронидани чораҳои зикргардида вақолатдор қарда шудаанд, пешниҳод қарда мешавад.
5. Мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии қурбонӣҳои савдои одамон, хусусан кӯдакони бо назардошти синну сол, ҷинс ва талаботи махсуси онҳо, нисбат ба қурбонӣҳои болиғи савдои одамон бошад, бо назардошти омодагии онҳо ба ҳамкорӣ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ аз рӯи парвандаҳо оид ба ҷинойтҳои нисбат ба онҳо содиршуда амалӣ қарда мешаванд.
6. Дар сурати аз ҷониби қурбонии савдои одамон изҳори омодагӣ намудан ба ҳамкорӣ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ аз рӯи парвандаҳо оид ба ҷинойтҳо нисбат ба онҳо мӯҳлати амалӣ намудани чораҳои мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоӣ мумкин аст дар тамоми давраи муҳофизати судии ҷинойтӣ дароз қарда шавад.

Моддаи 29. Тартиби тавонбахшии иҷтимоии қурбонӣҳои савдои одамон ва ба онҳо

расонидани *кумак*

(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563)

1. Бо мақсади таъмини амнияти қурбонии савдои одамон, ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои қонунии вай аз ҷониби давлат ба шахси мазкур новобаста аз омодагии ӯ ба ҳамкорӣ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва суд дар таъқиби ҷинойтии савдогарони одамон

мачмӯи хизматрасонӣ оид ба мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоӣ, аз ҷумла муваққатан, ба мӯҳлати то ду моҳ дар муассисаҳои махсуси давлатӣ ё ғайридавлатӣ истиқомат кардан кафолат дода мешавад.

2. Қой кардани шахсе, ки бо тартиби муқарраркардаи Қонуни мазкур қурбонии савдои одамон эътироф карда шудааст, дар қойҳои дастгиркунӣ, ҳабси пешакӣ, муассисаҳои иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ, инчунин дигар қойҳои ҷудо нигоҳдорӣ роҳ дода намешавад.
3. Мақомоти маориф ва илм бо розигии қурбонӣни савдои одамон иштироқи онҳоро дар барномаҳои таҳсилоти умумӣ ва касбӣ ва дигар барномаҳои таълимӣ, ки барои мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоӣ ва огоҳонидани ревиктимизатсияи қурбонӣни савдои одамон таҳия гардидаанд, яққоя бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, ки барои амалигардонии ваколатҳои назоратбарӣ дар самти тандурустӣ, ҳифзи иҷтимоии аҳоли, меҳнат ва шуғл ваколатдор карда шудаанд, таъмин менамоянд.
4. Мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии қурбонӣни савдои одамон аз ҳисоби ҷузъҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ, Фонд, инчунин аз дигар манбаҳои маблағгузорӣ амалӣ карда мешавад.
5. Субъектҳои амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон ҷораҳоро барои огоҳонидани ревиктимизатсияи қурбонӣни савдои одамон, аз ҷумла бо роҳи амалигардонии назоратбарии иҷтимоии рафт ва натиҷаҳои мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии қурбонӣни савдои одамон, ки муассисаҳои махсусро тарк кардаанд ва дар ҳолати зарурӣ ҷораҳои иловагиро барои расонидани *қумак* ба онҳо меандешанд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

Моддаи 30. Муассисаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатӣ оид ба расонидани *қумак* ба

қурбонӣни савдои одамон

(ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563)

1. Бо мақсади расонидани *қумак* ба қурбонӣни савдои одамон бо назардошти талаботи мавҷуда муассисаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатӣ таъсис дода мешаванд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
2. Тартиби таъсисёбӣ, маблағгузорӣ ва ташкили фаъолияти муассисаҳои махсуси давлатӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.
3. Иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва дигар ташкилотҳо, инчунин шахсони воқеӣ ҳуқуқ доранд мутобиқи тартиби пешбиникардаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон - муассисаҳои махсуси ғайридавлатиро, ки аз ҳисоби маблағҳои хусусӣ ё ҷалбшудаи онҳо маблағгузорӣ мешаванд, таъсис диҳанд.
4. Назоратбарии фаъолияти муассисаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатиро бо тартиби пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи салоҳияти худ Комиссияи байниидоравӣ ва комиссияҳои ҳудудӣ, инчунин мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, амалӣ менамоянд.
5. Муассисаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатӣ вазифаҳои зеринро оид ба расонидани *қумак* ба қурбонӣни савдои одамон амалӣ менамоянд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**):

- муносибати инсондӯстона, ки шаъну шарафи инсониро паст намезанад;
  - пешниҳоди паноҳгоҳи ройгон барои истиқомати муваққатӣ;
  - таъмин намудан бо хӯрока, раҳти хоб ва воситаҳои санитарии беҳдошти ройгон ва дар ҳолатҳои зарурӣ, бо либос;
  - бо тарҷумон ройгон таъмин намудани қурбониёни савдои одамон бо мақсади мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии онҳо (барои шахсоне, ки забони давлатиро намедонанд ё ба таври кофӣ намедонанд);
  - ба қурбонии савдои одамон дар шакли соддаю фаҳмо расонидани иттилоот оид ба мақсадҳои будубоши ӯ дар муассисаи махсус, ҳуқуқ ва *ухдадорихои* ӯ, қоидаҳои асосӣ, ки тартиботи дохилӣ дар муассисаи мазкур ба танзим медароранд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
  - дар шакли соддаю фаҳмо пешниҳод намудани иттилоот оид ба тарзҳои ҳифзи ҳуқуқҳо ва манфиатҳои қонунии шахсони аз савдои одамон зарардида, ки бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд;
  - пешниҳод намудани *кумаки* ройгони тахассусии равонӣ (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
  - гузаронидани муоинаи аввалияи тиббӣ, ташкили расонидани *кумаки* таъҷилии тиббӣ ва *кумаки* аввалияи тиббӣю санитарӣ дар марказҳои саломатӣ, дармонгоҳҳо ва беморхонаҳо, аз ҷумла ба занҳо дар давраи ҳомиладорӣ, дар давраи таваллуд ва пас аз таваллуд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
  - расонидани *кумаки* ройгони ҳуқуқӣ дар ҳаҷме, ки барои таъмини ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии қурбониёни савдои одамон заруранд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
  - мусоидат намудан барои ба оила ва ҷамъият баргардонидан, аз ҷумла расонидани *кумак* дар ташкил намудани ҷустуҷӯи ҳешовандонашон (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
  - пешгирӣ намудани ревиктимизатсияи қурбониёни савдои одамон.
- б. Муассисаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатӣ барномаҳои кӯтоҳмӯҳлат ва дарозмӯҳлати мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоӣ ва пешгирии ревиктимизатсияи қурбониёни савдои одамонро, ки дар муассисаҳои мазкур нигоҳ дошта мешаванд, таҳия ва дар амал татбиқ менамоянд.

Моддаи 31. Баргардонидани (репатриатсияи) шахрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд,

ки қурбонии савдои одамон гардидаанд

1. Дар ҳолате, ки агар шахрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрванд шахси аз ҷиноят дар самти савдои одамон ҷабрдида эътироф шуда бошад, ӯро дар тамоми давраи

- мурофияи чиноятӣ оид ба парвандаи марбут ба чинояти нисбат ба вай содиршуда аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳи маъмурӣ берун кардан мумкин нест.
2. Дар ҳолате, ки агар қурбонии савдои одамон хоҳиши тарк намудани ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистонро дошта бошад, ба ӯ дар таъмин гардидан бо ҳуҷҷатҳои дахлдор, пардохти хароҷоти нақлиётӣ ва дигар хароҷоти зарурӣ мусоидат карда шуда, оид ба кам намудани хатари дар давлати қабулқунанда қурбонии савдои одамон гардиданаш тавсияҳо дода мешаванд.
  3. Шаҳрванди хоричӣ ё шахси бешаҳрванд, ки ҷабрдидаи чиноят дар самти савдои одамон эътироф шудаанд, дар тамоми давраи мурофияи чиноятӣ парванда оид ба чинояти дар самти савдои одамон нисбат ба онҳо содиршуда ҳуқуқ доранд, барои гирифтани гувоҳномаи иқомат ба мақомоти дахлдори давлатӣ, бо тартиби пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намоянд.
  4. Ҳангоми баррасии муроҷиат барои гирифтани гувоҳномаи иқомат ҳолатҳои ҳамкориҳои қурбонии савдои одамон бо мақомоти таъқиби чиноятӣ, хусусият ва дараҷаи вазнинии зарар, ки ба қурбонии савдои одамон аз чиноятҳои зикргардида расонида шудааст, мӯҳлати дар мақоми ҳуқуқии қурбонии савдои одамон қарор доштани шахс, инчунин мавҷуд будани хатари воқеии баргаштани қурбонии савдои одамон ба ҳолати аввала ё мавриди таъқиби савдогарони одамон дар давлати баромад ё ҷои иқомати доимиаш қарор гирифтани ӯ ба инobat гирифта мешаванд.
  5. Дар асоси дархости хаттии шахси ба сифати ҷабрдидаи чиноят дар самти савдои одамон эътирофшуда ва хулосаи хаттии мақомоти дахлдори таҳқиқ, тафтишоти пешакӣ ва суд дар хусуси ҳамкориҳои ӯ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ доир ба парвандаҳои чиноятӣ вобаста ба савдои одамон, мӯҳлати дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон будани вай метавонад то 1 сол аз лаҳзаи ба охир расидани мурофияи судӣ оид ба парванда дароз карда шавад.
  6. Гувоҳномаи иқомат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қурбонии савдои одамон, ки шаҳрвандони хоричӣ ва шахсони бешаҳрванди болиғ мебошанд, вале шахсияти онҳоро муқаррар намудан ғайриимкон аст, дода намешавад. Нисбат ба шахсони мазкур чораҳо чиҳати берун кардани онҳо аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳи маъмурӣ андешида мешаванд.
  7. Ҷабрдидаи чиноят дар самти савдои одамон, ки ба ӯ гувоҳномаи иқомат дода шудааст, мақоми муҳочирро соҳиб шуда, дорой тамоми ҳуқуқ ва *ухдадорихое* мебошад, ки аз ин мақоми ҳуқуқӣ бармеоянд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
  8. Баргардонидани (репатриатсияи) қурбонии савдои одамон ба давлате, ки шаҳрванди он мебошанд ё давлати ҷои истиқомати доимиашон мутобиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, сурат мегирад.

БОБИ 5.

ХУСУСИЯТҲОИ РАСОНИДАНИ КЎМАК БА КЎДАКОН - ҚУРБОНИЁНИ САВДОИ ОДАМОН

Моддаи 32. Хусусиятҳои мақоми ҳуқуқии кӯдакон - қурбонии савдои одамон

1. Ба кӯдакон - қурбониёни савдои одамон ҳуқуқу озодиҳои кафолатдодаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон, ки ҳуқуқи кӯдак ва кафолати амалӣ намудани онро танзим менамоянд, таъмин карда мешавад.
2. Давлат ҳифз ва расонидани *қумакро* ба кӯдак-қурбонии савдои одамон аз лаҳзаи нисбати ӯ содир шудани ҷиноят дар самти савдои одамон, аз ҷумла баъд аз айниятқунонии ӯ ба сифати қурбонии савдои одамон то мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии пурраи иҷтимоии кӯдак, новобаста аз хоҳиши ӯ барои ҳамкорӣ бо мақомоти давлатӣ оид ба масъалаҳои ошкор намудан ва кушодани ҷинояти нисбат ба вай содиршуда ва таъқиби ҷиноятҳои савдогарони одамон таъмин менамояд **(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563)**.
3. Баъди ба кӯдак додани мақоми ҳуқуқии қурбонии савдои одамон ӯ феврал ба мақомот ва муассисаҳои, ки мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон барои ҳифз ва расонидани *қумак* ба кӯдакони аз савдои одамон зарардида ваколатдор карда шудаанд, фиристода мешавад. Дар ҳолате, ки агар синни қурбонии савдои одамон маълум набошад, вале асосҳои воқеие барои тахмин намудан мавҷуд бошанд, ки вай ба синни ҳаждаҳ нарасидааст, то қатъиян муқаррар намудани синни воқеии шахси мазкур нисбат ба ӯ кафолатҳои махсуси ҳуқуқӣ, ки бо Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумҳурии Тоҷикистон барои расонидани *қумак* ба кӯдакон-қурбониёни савдои одамон пешбинӣ шудаанд, паҳн мегарданд **(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563)**.
4. Ба кӯдаконе, ки аз савдои одамон зарар дидаанд, мақоми ҳуқуқии қурбонии савдои одамон дар асоси мурочиати ҳуди кӯдак, мурочиати намояндаи қонунии ӯ ё намояндаи мақомоти васоят ё парасторӣ ва ё намояндаи муассисаи махсуси дахлдор новобаста аз розигии кӯдак, нисбат ба кӯдакони ба синни понздаҳ расида бошад, дар асоси мурочиати ҳуди кӯдак ё шахсони дар ҳамин қисм пешбинигардида дар асоси розигии ихтиёрии огоҳонаи кӯдак дода мешавад.
5. Чораҳои мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии кӯдакон-қурбониёни савдои одамон новобаста аз хоҳиши онҳо, нисбат ба кӯдакони ба синни понздаҳ расида бошад, бо розигии онҳо ва (ё) розигии намояндагони қонунии онҳо ва ё мақомоти васоят ва парасторӣ амалӣ карда мешаванд.
6. Дар ҳолатҳои, ки кӯдак – қурбонии савдои одамон падару модар ё дигар намояндагони қонунӣ нашошта бошад, мақомоти васоят ва парасторӣ феврал мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ба ӯ васӣ таъин мекунад, ки вай қабули ҳамаи қарорҳоро ба манфиати кӯдак таъмин карда, аз номи кӯдак ариза пешниҳод менамояд ва яқоя бо ӯ дар тамоми рафти мурофиаи ҷиноятӣ ва то қабули қарор ба манфиати кӯдак иштирок мекунад.
7. Ба кӯдак-қурбонии савдои одамон барои то 6 моҳ ё дар тамоми давраи муҳокимаи судии парвандае, ки оид ба он вай ба сифати ҷабрдида баромад мекунад, ҳангоми зарурат бошад, баъди анҷоми он то мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии пурраи иҷтимоӣ ҳуқуқи истиқомат кардан дар муассисаи махсуси давлатӣ ё ғайридавлатӣ, дигар муассисаи махсуси хизматрасонии иҷтимоӣ, ки ба кӯдакони дар вазъияти хатарноки иҷтимоӣ ё дигар вазъияти душвори ҳаётӣ қарордошта *қумаки* иҷтимоӣ мерасонад, дода мешавад. Кӯдакон – қурбониёни савдои одамон дар муассисаҳои зикршудаи махсус дар шароити барои онҳо махсус, ки ба талаботи иҷтимоӣ синни онҳо мувофиқ аст, чой дода шуда, дар манзилҳои аз қурбониёни калонсоли савдои одамон ҷудо нигоҳ дошта мешаванд **(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563)**.
8. Кӯдакон-қурбониёни савдои одамон, ки дар муассисаҳои махсуси дар қисми 7 ҳамин модда пешбинишуда нигоҳ дошта мешаванд, ҳуқуқ доранд ба тариқи иловагӣ аз хизматрасонии зерин ройгон истифода баранд:

- хабардор намудани падару модар (дигар намояндагони қонунӣ) дар хусуси ҷойгир намудани онҳо дар муассисаҳои махсуси дахлдор;
  - нигоҳ доштани робита бо оила тавассути мукотибот, сӯҳбатҳои телефонӣ ва мулоқотҳо, ки агар ин ба амнияти онҳо зарар нарасонад;
  - гирифтани *кумак* дар ташкили ҷустуҷӯи падару модар ё дигар намояндагони қонунӣ (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
  - гирифтани хӯроқа, либос, пойафзол ва дигар ашёе, ки аз рӯи меъёрҳои муқарраргардида барои нигоҳдошти саломатӣ ва таъмини фаъолияти ҳаётии кӯдакон зарур мебошанд;
  - гирифтани таҳсилоти умумӣ ва ибтидоии касбӣ;
  - гирифтани маҷмӯи хизматрасонии иловагӣ, ки инкишофи ҷисмонӣ ва рӯҳии кӯдакро бо назардошти хусусиятҳои физиологӣ ва рӯҳию синнусолӣ таъмин менамоянд.
9. Ҳуқуқҳои иловагӣ барои кӯдакон-қурбониёни савдои одамон, ки бо қисми 8 ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, ҳамчунин ба шахсони синнашон муқарраркарданашуда, то айнияткунонии онҳо ба сифати шахсони болиғ, ҳангоми мавҷуд будани асосҳои кофӣ дар хусуси он, ки ин шахсон ба синни ҳаждаҳ нарасидаанд, паҳн мегардад.
  10. Муассисаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатӣ, ки дар қисми 7 ҳамин модда пешбинӣ гардидаанд, дар амалияи худ барномаҳои махсуси айнияткунонӣ, мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии кӯдакон - қурбониёни савдои одамонро, ки дар муассисаҳои зикргардида нигоҳ дошта мешаванд, таҳия ва амалӣ намуда, амнияти онҳоро таъмин мекунанд, маҳфиёна будани иттилоотро дар хусуси шахсияти кӯдак ва мақоми ӯ ҳамчун қурбонии савдои одамон қатъиян риоя менамоянд.
  11. Ба кӯдакон - қурбониёни савдои одамон, аз ҷумла ба онҳое, ки дар муассисаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатӣ нигоҳ дошта мешаванд, дар муассисаҳои давлатии таҳсилоти умумӣ ва ибтидоии касбӣ ё дар муассисаҳои махсусгардонидашудаи тарбиявӣ бо тартиби муқарраркардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи маориф ҳуқуқ ба таҳсил таъмин карда мешавад.
  12. Дар ҳолатҳое, ки кӯдакон-қурбониёни савдои одамон бе парастории падару модар мондаанд ё маҳалли будубоши падару модари худро наметонанд, мақомоти давлатӣ, ки барои расонидани *кумак* ба қурбониёни савдои одамон ваколатдор карда шудаанд, *ухдадоранд* фавран ҷустуҷӯи оилаи кӯдакро оғоз намуда, мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ба расмият даровардани васоят ё парасторӣ ба ӯ чораҳо андешанд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

Моддаи 33. Тартиби хабар додан дар бораи кӯдакон - қурбониёни савдои одамон

1. Бо мақсади таъмини ҳифзи ҳуқуқҳои кӯдак Комиссияи байниидоравӣ ё комиссияҳои ҳудудӣ, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, муассисаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатӣ ва дигар ташкилотҳо, ки дар хусуси ҷои қарордошти кӯдакон-қурбониёни савдои одамон иттилоот доранд, *ухдадоранд* фавран дар ин бора падару модари

(намояндагони қонунии) кӯдак, мақомоти васоят ва парасторӣ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқро хабардор намоянд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

2. Дар ҳолати дар мақомот ва ташкилоту муассисаҳои дар қисми 1 ҳамин модда пешбинигардида мавҷуд будани иттилоот дар хусуси ҷои истиқомат ё ҷои будубоши падару модар ё дигар намояндагони қонунии кӯдак - қурбонии савдои одамон, иттилоот дар бораи ҷои будубоши кӯдак дар давоми 12 соат аз лаҳзаи ёфт гардидани ӯ ба падару модар, инчунин ба мақомоти васоят ва парастории ҷои охирини истиқомати кӯдак фиристода мешавад. Агар иттилоот дар хусуси падару модар ва дигар намояндагони қонунӣ мавҷуд набошад, иттилооти дахлдор ба мақомоти васоят ва парастории ҷои охирини истиқомати кӯдак фиристода мешавад.
3. Мақомот ва ташкилотҳои низоми пешгирии бепарасторӣ ва ҳуқуқвайронии ноболиғон дар доираи ваколатҳои худ *ухдадоранд* риояи ҳуқуқи манфиатҳои қонунии кӯдакон - қурбонӣни савдои одамонро таъмин карда, ҳифзи онҳоро аз ҳама гуна шаклҳои таъбиз, зӯроварии ҷисмонӣ ва рӯҳӣ, таҳқир, муносибати дағалона, истисмори шахсонӣ ва дигар шаклҳои истисмор таъмин намоянд, кӯдакон-қурбонӣни имконпазири савдои одамонро маълум намоянд, инчунин дар хусуси ҳама гуна вайронкунии қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ин самт, ки вобаста ба амалӣ намудани фаъолияти касбӣ ё хизматӣ ба онҳо маълум шудааст, ба мақомоти зерин хабар диҳанд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**):

- ба мақомоти прокуратура-дар хусуси вайрон намудани ҳуқуқи озодиҳои кӯдакон-қурбонӣни савдои одамон;

- ба Комиссия оид ба ҳуқуқи кӯдак – дар хусуси ҳолатҳои ошкоршудаи вайронкунии ҳуқуқҳои кӯдакон-қурбонӣни савдои одамон ба таҳсил, меҳнат, истироҳат, манзил ва дигар ҳуқуқҳо;

- ба мақомоти васоят ва парасторӣ – дар хусуси ошкор намудани кӯдакон-қурбонӣни имконпазири савдои одамон, аз ҷумла кӯдакони бе парастории падару модар ё намояндагони қонунӣ монда ва ё кӯдакони дар вазъияти барои ба самти савдои одамон ҷалб намудани онҳо мусоидаткунанда қарордошта;

- ба мақомоти корҳои дохилӣ – дар хусуси муайян намудани падару модар ё намояндагони қонунии кӯдакон, ки нисбат ба кӯдакон кирдорҳои зиддиҳуқуқиро дар самти савдои одамон содир менамоянд;

- ба мақомоти тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли - дар бораи ошкор намудани кӯдакон - қурбонӣни имконпазири савдои одамон, ки бо сабаби нисбат ба онҳо содир гардидани ҷиноятҳо ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон ба муоина, назорати табиб ё табобат эҳтиёҷ доранд, инчунин бинобар бепарасторӣ ва бесаробонӣ ба *кумаки* давлат эҳтиёҷ доранд, ҳамчунин дар бораи ошкор кардани оилаҳои, ки дар вазъияти хатарноки иҷтимоӣ қарор доранд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- ба мақомоти маориф ва илм - оид ба ошкор намудани кӯдакон - қурбонӣни имконпазири савдои одамон, ки бинобар худсарона тарк намудани хонаҳои кӯдакон, мактаб - интернатҳо ва дигар муассисаҳои кӯдакона ё бинобар бе сабабҳои узрнок қатъ намудани таҳсил дар муассисаҳои таълимӣ ба *кумаки* давлат эҳтиёҷ доранд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

- ба мақомот оид ба корҳои *ҷавонон ва варзиш* – дар хусуси ошкор намудани кӯдакон-қурбонӣни имконпазири савдои одамон, ки дар вазъи хатарноки иҷтимоӣ қарор дошта,

вобаста ба ин ба ташкили истироҳат, фароғат ва таъмин бо шуғл мӯҳтоҷ мебошанд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);

*- ба мақомоти рушди сайёҳӣ дар бораи ошкор намудани кӯдакон - қурбониёни имконпазири савдои одамон, ки бинобар ба амал баровардани фаъолияти танзимгарони сайёҳӣ ва агентҳои сайёҳӣ, инчунин фаъолияти моделӣ, шуғл ва намудҳои дигари фаъолият дар вазъи хатарноки иҷтимоӣ қарор доранд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).*

4. Ба мақомоти дар қисмҳои 1-3 ҳамин модда пешбинигардида хабар надодани иттилооти дахлдор дар хусуси кӯдакон-қурбониёни савдои одамон барои ба ҷавобгарӣ кашидани шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ асос мегардад.
5. Иттилооти дар қисмҳои 1-3 ҳамин модда пешбинигардида бояд бо тартибе нигоҳдорӣ ва истифода шавад, ки махфиёна будани онро таъмин намояд. Ғайриқонунӣ паҳн намудани ин иттилоот барои бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашидани шахсони гунаҳгор асос мегардад.

БОБИ 6.

ПЕШГИРИИ САВДОИ ОДАМОН

Моддаи 34. Ташкили пешгирии савдои одамон

1. Пешгирии савдои одамон тавассути истифодаи чораҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ, иттилоотӣ, таълимӣ, тавонбахшӣ ва дигар чораҳо амалӣ мешавад ва ба ошкор намудан ва бартарафсозии сабаб ва шароитҳои ба савдои одамон мусоидаткунанда, ошкор намудан, айнияткунонӣ, мутобиқгардонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии қурбониёни савдои одамон равона шудаанд, ки дар маҷмӯъ бо чораҳои махсуси пешгирикунандаи ҷиноятҳо дар самти савдои одамон аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқ амалӣ мегарданд.
2. Ба системаи чорабиниҳо оид ба пешгирии савдои одамон чораҳои зерини ошкоркунӣ саривақтии ҳолатҳои савдои одамон дохил мешаванд:

- ба санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки баҳисобгирӣ ва бақайдгирии ҷиноятҳои дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон содиршавандаро танзим менамоянд, ворид намудани тартиби ҳатмии бақайдгирӣ ва санчиши ҳамаи хабарҳо, инчунин дар шакли беном дар бораи ҳолатҳои савдои одамон, аз ҷумла савдои кӯдакон, истисмори шахвонии онҳо бо истифодаи технологияҳои наватарин;

- ташкили шабакаи «хатҳои очилӣ» ва телефонҳои боварӣ барои хабардиҳии фаврӣ аз ҷониби шаҳрвандон ва иттиҳодияҳои ташкилотҳои ҷамъиятӣ ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, аз ҷумла дар шакли беном, дар бораи аз ҷониби онҳо ошкор намудани ҳолатҳои савдои одамон, аз ҷумла дар шабақаҳои алоқаи мобилӣ ва интернетӣ;

- таҳия ва амалигардонии барномаҳои иҷтимоие, ки ба бартарафсозии сабаб ва шароитҳои ба савдои одамон мусоидаткунанда равона шудаанд;

- аз ҷониби давлат кафолат додани татбиқи маҷмӯи ҷораҳои ҳифзи ҳуқуқӣ ва иҷтимоии қурбониёни имконпазири савдои одамон, махсусан занон ва кӯдакон;
- амалӣ намудани мониторинг, таҳлили амиқ ва баҳодиҳии маҷмӯии зухурот ва равандҳое, ки ба савдои одамон сабаб шудаанд, бо мақсадҳои такмил додани таҷрибаи пешгирии савдои одамон;
- дар байни қурбониёни имконпазири савдои одамон гузаронидани кори иттилоотию маърифатӣ, аз ҷумла маълумотдиҳӣ дар бораи хатарҳои эҳтимоли дар самти савдои одамон, ҷораҳои ҳимояи аз ҷониби давлат таъминшаванда, инчунин ҷораҳои маъмурӣ, ҳуқуқии ҷиноятӣ ва дигар ҷораҳои муқовимат ба савдои одамон, ки аз ҷониби давлат амалӣ мешаванд;
- гузаронидани таҳқиқоти илмӣ маҷмӯӣ, байнисоҳавӣ оид ба проблемаҳои муқовимат ба савдои одамон, аз ҷумла ҷанбаҳои гендерии он;
- аз рӯи таҳассус ҷудо намудани қорамандони мақомоти амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон, ташкили тайёрии таълимӣ ва касбии онҳо.

3. Муқовимат ба савдои кӯдакон бо назардошти хусусияти фаъолияти зикргардида ба сифати фасли мустақили нақшаи миллии муқовимат ба савдои одамон ҷудо карда мешавад, ки аз ҷумла ташкили системаи ҷораҳои ташкилӣ, иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ, омӯзгорӣ ва дигар ҷораҳои барои ошкор намудан ва бартарафсозии сабаб ва шароитҳои ба бепарастории кӯдакон, беназоратӣ ва ятимии онҳо мусоидаткунанда равонашударо пешбинӣ менамояд, аз ҷумла:

- ташкили системаи давлатии ошкор намудани оилаҳое, ки аз ҷиҳати иҷтимоӣ дар вазъияти хатарнок қарор доранд ва кӯдаконе, ки ба ҳифзи давлат мӯҳтоҷанд ва ба онҳо расонидани қумаки ҳаматарафа (**ҚҚТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
- ташкили системаи давлатии ошкор намудани падару модароне (шахсонӣ онҳоро ивазкунандае), ки аз иҷрои *ухдадорихои* ба зиммаи онҳо гузошташуда оид ба тарбияи кӯдакон ва назорати онҳо саркашӣ менамоянд ва нисбат ба ҷунин шахсон андешидани ҷораҳои ислоҳи иҷтимоӣ, тавонбахшии иҷтимоӣ ва равонӣ, назорати иҷтимоӣ ва дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҷораҳои ҷавобгарии ҳуқуқӣ (**ҚҚТ аз 02.01.2019 с., № 1563**);
- тавассути қонунгузорӣ манъ кардани дастрасии кӯдакон ба ҷойҳои ҷамъиятӣ, ки барои фурӯши маҳсулот ва хизматрасонӣ таъин шудаанд, ки ҳавасмандиро ба шаҳват ба вучуд меоранд, дигар ҷорабиниҳои намоишии дорой хусусияти беҳаёӣ ва порнографӣ;
- тавассути қонунгузорӣ маҳдуд кардани ҳузури кӯдакон ба ҷамъияти падару модарон ё дигар намояндагони қонунӣ дар вақти шабона дар дигар ҷойҳои ҷамъиятӣ, ки барои истифодаи вақтхушӣ ва (ё) фароғатӣ ва ё дастрасӣ ба Интернет пешбинӣ шудаанд.

4. Бо мақсади пешгирии ревиктимизатсияи қурбониёни савдои одамон аз ҷониби субъектҳои дахлдори муқовимат ба савдои одамон ҷораҳои зарурӣ оид ба ташкил ва инкишофи системаи муассасаҳои махсуси давлатӣ ва ғайридавлатӣ, инчунин маҷмӯи дигар ҷораҳое, ки барои тавонбахшӣ ва мутобиқгардонии иҷтимоии онҳо равона шудаанд, андешида мешаванд.

Моддаи 35. Механизми татбиқи чораҳои профилактикӣ оид ба пешгирии савдои одамон

1. Давлат маҷмӯи чораҳои профилактикӣ оид ба пешгирии савдои одамонро ҳангоми ташаккули сиёсати дохилӣ, пеш аз ҳама дар соҳаҳои иттилоот, маориф, расонидани кумаки иҷтимоӣ ба аҳоли, шуғли аҳоли, иҷозатномадиҳӣ ба намудҳои алоҳидаи фаъолият, пешгирии беназоратӣ ва ҳуқуқвайронкунии кӯдакон пешбинӣ менамояд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
2. Амалишавии чораҳои профилактикӣ оид ба пешгирии савдои одамон аз ҷониби давлат бо маҷмӯи чораҳои дорои хусусияти иқтисодӣ, иҷтимоӣ, маъмурӣ ва дигар хусусият таъмин карда мешавад, аз ҷумла:

- иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият (корҳо, хизматрасониҳо), ки ҳангоми амалигардонии онҳо имкониятҳои мусоид барои савдои одамон ва истисмори онҳо ҷой доранд;

- таъмини возеҳӣ, шаффофият ва пешгӯии бастанӣ шартномаҳои (қарордодҳои) меҳнатӣ, сайёҳӣ, таълимӣ, акди никоҳ ва дигар шартномаҳо бо шахсоне, ки аз маҳалли истиқомати доимии худ берун мебароянд;

- таъмини назоратбарии давлатӣ ва ҷамъиятии соҳаҳои, ки дар онҳо эҳтимолияти хатари объекти савдои одамон, истисмори иқтисодӣ ё шахвонии тичоратӣ гаштани аҳоли хеле калон аст;

- сари вақт муайян ва бартаарафсозии сабабҳо ва шароитҳои ба савдои одамон мусоидаткунанда;

- таъминоти ташкилӣ, молиявӣ ва захиравии иҷроӣ барномаҳои давлатӣ ва маҳаллии муқовимат ба савдои одамон.

3. Давлат оид ба таъминоти моддию техникӣ ва ташкилию ҳуқуқии чорабиниҳои дар боби мазкур зикргардида тадбирҳо андешида, аз ҳисоби бучети давлатӣ барои мақсадҳои зикршуда маблағҳои бучетиро пешбинӣ менамояд.

Моддаи 36. Сиёсати иттилоотӣ дар самти пешгирии савдои одамон

1. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тарғибу ташвиқи савдои одамон ва ҷинойтҳои ба он алоқаманд, инчунин рекламаи хизматрасонии ба савдои одамон алоқаманд, манъ аст.
2. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби ба кӯдакон пешниҳоди хизматрасонии дастрасӣ ба Интернет аз тарафи ташкилотҳо, муассисаҳои таълимӣ, фароғатӣ, аз ҷумла интернет-кафе, клубҳо ва толорҳои компютерӣ баъди ҷиҳозонидани компютерҳои алоҳида бо воситаҳои техникӣ ва барномавии махсуси ҷимояи кӯдакон аз иттилооте, ки барои ҷалб намудани онҳо дар самти савдои одамон мусоидат менамоянд, иҷозат дода мешавад.

3. Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мунтазам дар воситаҳои ахбори омма нашр ва дар Интернет ҷой додани рӯйхати шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродиро, ки барои амалигардонии фаъолият оид ба берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кор таъмин намудани шаҳрвандони Тоҷикистон, шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванди ба таври доимӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматкунанда иҷозатнома доранд, таъмин менамоянд.
4. Субъектҳои давлатии амаликунандаи муқовимат ба савдои одамон ва дигар ташкилотҳои дар моддаҳои 7-10 Қонуни мазкур пешбинигардида дар доираи ваколатҳои худ ба шаҳрвандон дар хусуси хатари савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд, шаклҳои он, ҷораҳои беҳатарии дахлдори андешидашуда, воситаҳои пешгирии савдои одамон ва ҷиноятҳои ба он алоқаманд, иттилоъ медиҳанд.

Моддаи 37. Сиёсати таълимии давлат дар самти пешгирии савдои одамон

1. Сиёсати таълимӣ дар самти пешгирии савдои одамон бо роҳҳои зерин амалӣ мегардад:

- бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъи додани иҷозат ба фаъолияти омӯзгорӣ дар муассисаҳои таълимӣ ба шахсоне, ки чунин фаъолият ба онҳо бо ҳукми суд ё ҳулосаи тиббӣ манъ шудааст, инчунин шахсоне, ки барои ҷиноятҳо дар самти савдои одамон доғи судӣ доранд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷорӣ намудани экспертизаи ҳатмии барномаҳои таълимӣ, китобҳои дарсӣ, дастурҳои таълимӣ ва таълимию методӣ, ки барои истифодабарӣ дар раванди таълим дар муассисаҳои таълимӣ таъин шудаанд, аз ҷумла дар онҳо мавҷуд будани ташвиқи ошкоро ё пинҳонии кирдорҳои ба савдои одамон алоқаманд ва ё рекламаи хизматрасониҳо дар самти мазкур;

- таҳия ва ҷорӣ намудани барномаҳои таълимие, ки проблемаҳои савдои одамон ва тарзҳои муқовимат ба онро ошкор намуда, ба гурӯҳҳои гуногуни аҳоли (аз ҷумла қурбониёни имконпазири савдои кӯдакон, падару модари кӯдакон, мураббӣён ва омӯзгорони онҳо, ҷавонон, кормандони воситаҳои ахбори омма, кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ) нигаронида шудаанд, инчунин барномаҳое, ки барои таълим дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумӣ, таҳсилоти ибтидоии касбӣ, миёнаи касбӣ, олии касбӣ пешбинӣ шудаанд;

- ба барномаҳои таълимии таҳсилоти умумӣ, ибтидоии касбӣ, миёнаи касбӣ, олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ дохил кардани курсҳои махсус оид ба пешгирии савдои одамон;

- таҳия ва ҷорӣ намудани барномаҳои махсус оид ба пешгирии савдои одамон дар муассисаҳои тарбиявии махсусгардонидашуда барои кӯдакон, дигар мақомот ва муассисаҳо, ки пешгирии оворагардӣ ва ҳуқуқвайронкунии кӯдаконро амалӣ менамоянд;

- ташкили тайёркунӣ ва такмили ихтисоси кормандони мақомоти давлатӣ, аз ҷумла мақомоти ҳифзи ҳуқуқ оид ба пешгирӣ ва мубориза бо савдои одамон;

- амалӣ намудани назоратбарӣ аз рӯи фаъолияти муассисаҳои таълимӣ оид ба ташкил кардани коромӯзӣ, таълим, азнавтайёркуни, таҷрибаомӯзӣ, гузаронидани озмунҳо, олимпиадаҳои хонандагон, донишҷӯён ва аспирантҳо дар хориҷа.

2. Ҳангоми ташаккули сиёсати таълимӣ вазъ, ҷараён ва пешгӯии инкишофи ҷинойткорӣ дар самти савдои одамон, роҳҳои муосири муқовимат ба он, аз ҷумла механизмҳои пешгирикунанда ва ҳифзи ҳуқуқ, инчунин воситаҳои барномавӣ ва иттилоотии муосир ба инобат гирифта мешаванд.

Моддаи 38. Пешниҳоди ҳатмии иттилоот

1. Бо мақсади пешгирии истисмори иқтисодӣ ва шаҳвонии шахсоне, ки ба давлатҳои хориҷӣ барои кор равона карда мешаванд, корфармо ҳангоми интихоби кормандон ва баستاني шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ бо онҳо вазифадор аст мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи шароити фаъолияти меҳнатии ояндаи онҳо, имтиёзҳо ва ҷубронпулиҳо, кафолати ҳифзи саломатӣ ва таъмини бехатарии шароити меҳнат маълумоти пурра ва дақиқ пешниҳод намояд.
2. Бо мақсади пешгирии истисмори иқтисодӣ ва шаҳвонии кӯдакон ташкилот ва агентҳои сайёҳӣ, ки хизматрасониро ҷиҳати дар хориҷа ташкил намудани таҳсил, истироҳат ва табobati кӯдакон бе ҳамроҳии падару модар пешниҳод менамоянд, ҳангоми баستاني шартнома барои расонидани чунин хизматрасониҳо *ухдадоранд* ба падару модар маълумоти пурра ва дақиқро оид ба шартҳои будубоши кӯдакони онҳо дар ҳудуди давлатҳои хориҷӣ, кафолатҳои ҳифзи саломатӣ ва таъмини амнияти шахси пешниҳод намоянд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
3. Бо мақсади ошкоркунӣ ва пешгирии саривақтии ҷинойтҳо дар самти савдои кӯдакон мақомот ва муассисаҳои маориф ва илм, хизматрасонии тиббии кӯдакон, ҳифзи иҷтимоӣ ва хизматрасонии иҷтимоии аҳоли, дигар мақомоту муассисаҳои кор бо кӯдакон машғулбуда, шахсони мансабдори онҳо ва дигар кормандоне, ки мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зиммаи онҳо *ухдадорӣ* оид ба тарбия, таҳсил, ҳифзи саломатӣ, дастгирии иҷтимоӣ ва хизматрасонии иҷтимоии кӯдакон ё назорати онҳо вогузор шудааст, *ухдадоранд* фавран мақомоти ҳифзи ҳуқуқро оид ба ҳолатҳои савдои кӯдакон ва ҷинойтҳои ба он алоқаманд, ки ҳангоми амалӣ намудани фаъолияти касбӣ ва хизматӣ ба онҳо маълум гаштаанд, хабардор намоянд (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
4. Хабар надодан, сари вақт пешниҳод накардан ё пешниҳоди хабарҳои носаҳеҳ (аз ҷумла дар ҳаҷми нопурра) оид ба маълумоти дар ҳамин модда пешбинигардида мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон боиси ҷавобгарӣ мегардад.

Моддаи 39. Манъи истифодабарии шабакаҳои алоқаи истифодаи умум барои содир намудани ҷинойтҳо дар самти савдои одамон

1. Истифодабарии шабакаҳои алоқаи истифодаи умум барои амалӣ намудани фаъолияти ба савдои одамон алоқаманд, аз ҷумла барои содир намудани ҷинойтҳо

дар самти савдои одамон ё фароҳам овардани шароитҳо барои содир намудани онҳо, гирифтани розигии қурбонии имконпазири истисмори банақшагирифташудаи ӯ, ҳамчунин барои паҳн намудани маводи тарғиботии ҷиноят ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон манъ аст.

2. Дар ҳолати истифодабарии шабакаи алоқаи истифодаи умум барои амалӣ намудани фаъолияти дар қисми 1 ҳамин модда пешбинигардида, чораҳои пешгирии он татбиқ гардида, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки дар содир намудани ҳаракатҳои зикргардида гунаҳгоранд, тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.
3. Мақомоти ҳифзи ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ташкилотҳо ва шахсоне, ки хизматрасониرو оид ба додани иттилоот ба воситаи шабакаҳои алоқаи барқӣ ё дастрасиро ба Интернет ва алоқаи мобилӣ анҷом медиҳанд, аз ҷумла бо провайдерҳо, дар бораи аз ҷониби онҳо ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ фавран пешниҳод намудани маълумот дар бораи аз ҷониби онҳо ҳангоми анҷом додани *ухдадорӣ* хизматӣ ё касбӣ ошкор намудани ҳаракатҳои истифодабарии шабакаи алоқаи барқӣ барои анҷом додани фаъолияти вобаста ба савдои одамон созишнома мебандад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
4. Аз ҷониби шахсони зикргардида пешниҳод накардани маълумоти дахлдор ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо риоя накардани шартҳои созишнома, ки дар қисми 3 ҳамин модда пешбинӣ шудааст, боиси ҷавобгарии муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад.

БОБИ 7.

ҲАМКОРИИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ ДАР САМТИ МУҚОВИМАТ БА САВДОИ ОДАМОН

Моддаи 40. Асосҳои ҳамкориҳои байналмилалӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон

1. Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дигар давлатҳо, мақомоти ҳифзи ҳуқуқи онҳо, инчунин ташкилотҳои байналмилалӣ, ки бар зидди савдои одамон мубориза мебаранд, дар асоси қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, шартномаҳои байналмилалӣ, ки Тоҷикистон иштирокчии онҳо мебошад, ҳамкорӣ менамояд.
2. Расонидани *кумаки ҳуқуқӣ* оид ба парвандаҳои ҷиноятӣ вобаста ба савдои одамон тибқи шартномаҳои байналмилалӣ, ки Тоҷикистон иштирокчии онҳо мебошад, инчунин қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).
3. Савдогарони одамон ва дигар шахсоне, ки дар содир намудани кирдорҳои бо савдои одамон алоқаманд иштирок менамоянд, метавонанд ба давлатҳои хориҷӣ барои ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашидан ва ё иҷрои ҷазои таъиншуда мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шартномаҳои байналмилалӣ, ки Тоҷикистон иштирокчии онҳо мебошад, супорида шаванд.
4. Намояндагҳои дипломатӣ ва консулгарӣҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколатҳои худ мутобиқи қонунгузории кишварҳои ҷойгиршавии онҳо ошкор кардан ва ҳифзи муносиби ҳуқуқ ва манфиатҳои шахрвандони Ҷумҳурии

Тоҷикистонро, ки қурбониёни савдои одамон шудаанд, амалӣ намуда, ба онҳо барои баргаштан ба Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат менамоянд.

5. Дар ҳолати гум кардани ҳуччатҳои тасдиқкунандаи шахсияти шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки қурбонии савдои одамон мебошад ва ё имконнопазирии гирифтани онҳо аз савдогарони одамон, намоёндагҳои дипломатӣ ва консулгарӣҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар якҷоягӣ бо мақомоти дахлори давлатӣ дар мӯҳлати кӯтоҳтарин чунин шаҳрвандонро бо ҳуччате, ки ҳуқуқи ба Ҷумҳурии Тоҷикистон баргаштанро меदिҳад, таъмин мекунад.

Моддаи 41. Ҳамкорӣ бо мақомоти ваколатдори давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои

байналмилалӣ давлатӣ ва ғайридавлатӣ дар самти муқовимат ба савдои одамон

1. Бо мақсади баланд бардоштани самаранокии огоҳонидан ва пешгирӣ кардани савдои одамон, ҳифз ва тавонбахшии иҷтимоии қурбониёни он, инчунин ташкили ҳамкориҳои байнидавлатӣ дар омодагӣ ва амалигардонии чорабиниҳои бо Қонуни мазкур пешбинигардида ва барномаҳои якҷояи мақомоти ваколатдори Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи меъёрҳои санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон оид ба масъалаҳои муқовимат ба савдои одамон бо давлатҳои хориҷӣ ва мақомоти ваколатдори онҳо, инчунин бо ташкилотҳои байналмилалӣ давлатӣ ва ғайридавлатӣ, ки фаъолиятро оид ба пешгирӣ ва мубориза бар зидди савдои одамон пеш мебаранд, ҳамкорӣ намуда, ба ҳифзи ҳуқуқҳои қурбониёни чунин қиноятҳо мусоидат менамоянд.
2. Самтҳои асосии ҳамкориҳои байналмилалӣ инҳо мебошанд:

-таҳия ва бастанӣ шартномаҳои дутарафа ва бисёртарафаи байни давлатҳо оид ба масъалаҳои муқовимат ба савдои одамон;

-мӯътадилгардонии ҳамкориҳои мақомоти дахлдори махсусгардонидашудаи наздисарҳадии давлатҳои ҳамсоя оид ба мубориза бар зидди савдои одамон;

-ҳамоҳангсозии амалиёти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, аз ҷумла чораҳои оперативӣ-ҷустуҷӯӣ бо мақсади саривақт ва пурра ошкор кардан, пешгирӣ намудан ва қушодани қиноятҳои ба савдои одамон алоқаманд;

- таъсис ва рушди якҷояи системаи иттилоотӣ, воситаҳои хабаррасонии фаврӣ, воқуниш ва назоратбарӣ, ки барои баланд бардоштани самаранокии муқовимат ба савдои одамон нигаронида шудаанд.

БОБИ 8.

ҶАВОБГАРӢ БАРОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИҲО ДАР САМТИ САВДОИ ОДАМОН

Моддаи 42. Намуд ва принципҳои ҷавобгарӣ барои ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои

одамон

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки ба ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон алоқамандӣ доранд, мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарии граждании ҳуқуқӣ, маъмурий ва ҷиноятӣ кашида мешаванд.
2. Ҳаракат ё беҳаракатии шахси мансабдор, ки барои савдои одамон шароит фароҳам меоварад, мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон асоси ба ҷавобгарӣ кашидани ӯ мебошад.
3. Рафтори қурбонии савдои одамон, ки дар надоштани хоҳиш ё имконнопазирии тағйир додани рафтори виқтимӣ, зиддиҷамъиятӣ ё зиддиҳуқуқии худ, ки ба савдои одамон алоқаманд аст, ифода меёбад, мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгарии савдогарони одамонро истисно намекунад.

Моддаи 43. Ҷавобгарии шахсони ҳуқуқӣ барои дахл доштан ба савдои одамон

1. Бо тартиби судӣ муқаррар кардани дахлдории ташкилот ба савдои одамон, ки баръало ба содиркунӣ ва пинҳонкунии ҷиноятҳо дар самти савдои одамон ё қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи содир кардани чунин ҷиноятҳо бадастоварда мусоидат кардааст, дар асоси қарори суд боиси барҳамдиҳии шахси ҳуқуқӣ ва ё бекор кардани иҷозатномаи ӯ барои амалӣ намудани намуди дахлдори фаъолият, ки амалисозии он бо содиршавии ҷиноятҳои зикргардида алоқаманд мебошад, мегардад.
2. Дар ҳолати аз ҷониби ташкилот (шахси ҳуқуқӣ) амалӣ намудани фаъолияти ба савдои одамон алоқаманд, ки боиси вайрон гаштани ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шахрванд, расонидани зарар ба шахсият, саломатии шахрвандон, тартиботи ҷамъиятӣ, амнияти давлатӣ ва ҷамъиятӣ гардидааст ё таҳдиди воқеии расонидани чунин зарарро ба вучуд меорад, фаъолияти он бо тартиби муқаррарнамудаи моддаи 7 Қонуни мазкур то аз ҷониби суд қабул намудани қарор оид ба дахлдории ташкилоти (шахси ҳуқуқии) мазкур ба фаъолияти зикргардида муваққатан боздошта мешавад.
3. Қарор оид ба боздоштани фаъолияти шахси ҳуқуқӣ бо асосҳои, ки дар қисми 2 моддаи мазкур зикр гардидаанд, то аз ҷониби суд баррасӣ намудани масъалаи барҳамдиҳии он ва ё манъи фаъолияти ӯ, метавонад ба суд бо тартиби муқарраркардаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди шикоят қарор гирад. Агар суд қарорро оид ба барҳамдиҳии шахси ҳуқуқӣ ва ё манъи фаъолияти он қабул накунад, шахси ҳуқуқии мазкур фаъолияти худро баъди ба қувваи қонунӣ даромадани қарори суд аз нав барқарор менамояд.
4. Дар ҳолати аз ҷониби суд эътироф гардидани алоқамандии ташкилоти байналмилалӣ (шӯба, филиал, намояндагии он), ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудааст, ба савдои одамон, фаъолияти чунин ташкилоти байналмилалӣ (шӯба, филиал, намояндагии он) дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси қарори суд тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон қатъ карда мешавад.

Моддаи 44. Ҷавобгарии воситаҳои ахбори омма барои паҳн намудани маводи тарғиботии

ҷиноят ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон

1. Тавассути воситаҳои ахбори омма паҳн намудани маводи тарғиботии ҷиноят ва дигар ҳуқуқвайронкуниҳо дар самти савдои одамон, ҳамчунин ифшои маълумоти махфӣна дар хабару маводи паҳншаванда дар бораи қурбониёни савдои одамон, аз ҷумла маълумоте, ки бевосита ё бавосита ба шахсияти қурбонии савдои одамон ишора менамоянд, бе розигии онҳо ва нисбат ба кӯдак-қурбонии савдои одамон бошад, бе розигии худи кӯдак, намояндаи қонунии ӯ, инчунин мақомоти васоят ва парасторӣ манъ карда мешавад.
2. Дар ҳолати аз ҷониби воситаи ахбори омма паҳн намудани маводи дар қисми 1 моддаи мазкур зикргардида, ки боиси вайрон гардидани ҳуқуқ ва озодиҳои қурбонии савдои одамон, расонидани зарар ба саломатӣ, шаъну шарафи вай, тартиботи ҷамъиятӣ, амнияти ҷамъиятӣ гардидааст ё таҳдиди воқеии расонидани чунин зарарро ба вучуд овардааст, фаъолияти воситаи ахбори оммаи дахлдор метавонад бо қарори суд дар асоси пешниҳоди мақоми давлатии дахлдор бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон қатъ карда шавад.
3. Бо мақсади роҳ надодан ба идомаи паҳн намудани маводи дар қисми 1 моддаи мазкур зикргардида суд метавонад то баровардани қарор аз рӯи парванда фурӯши шумораи дахлдори нашрияти даврӣ ва ё нусхаи сабти аудиоӣ ё сабти видеоии барнома ва ё паҳши барномаи дахлдори телевизионӣ, радиойӣ ё видеоиро бо тартиби пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон боздорад.
4. Қарори суд барои гирифтани қисми фурӯхтанашудаи нусхаи маҳсулоти воситаи ахбори омма, ки маводи дар қисми 1 моддаи мазкур зикргардидаро дар бар мегирад, аз маҳалли нигоҳдорӣ, савдои яклухт ва чаканаи маҳсулоти зикргардида, ҳамчунин аз китобхонаҳои оммавӣ ва дигар ҷойҳои ҷамъиятӣ, ки ба он дастрасии озод доранд, асос мебошад.

Моддаи 45. Хусусиятҳои ҷавобгарии ҷиноятӣ барои содир намудани ҷиноятҳо дар самти

савдои одамон

Мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон розигии қурбонии савдои одамон барои истисмори ӯ асоси истисноқунанда ё сабуққунандаи ҷавобгарии ҷиноятӣ савдогари одамон шуда наметавонад (**қисми 2 хориҷ карда шуд бо ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1563**).

МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 46. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 47. Дар бораи аз эътибор соқит донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон

«Дар бораи мубориза ба муқобили хариду фурӯши одамон»

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 15 июли соли 2004 «Дар бораи мубориза ба муқобили хариду фурӯши одамон» (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2004, №7, мод. 454; с.2007, №7, мод. 658; с. 2008, №1, қ. 1, мод. 2) аз эътибор соқит дониста шавад.

Моддаи 48. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон
РАҲМОН

Эмомалӣ

ш. Душанбе, 26 июли соли 2014,

№1096